

**T.C.
ESKİŞEHİR OSMANGAZI ÜNİVERSİTESİ
FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ**

**TAYYİB ATMACA'NIN HAYATI,
EDEBİ KİŐİLİŐİ VE ESERLERİ**

HAZIRLAYAN:

**SALİHA ÜZÜMCÜ
121820051001**

DANIŐMAN:

Prof. HALİL BUTTANRI

**ESKİŞEHİR
HAZİRAN, 2009**

ÖNSÖZ

Demirciler, Şahabettin, Kadioğlu, Poyraz, Şekerci, Tekin, Sivrioğlu, Şah Şemsettin sokaklarında kaybolarak yürüyorum Odunpazarı evlerinin o dar fakat samimiyetinin uçsuz bucaksız olduğu tarih sinmiş sokaklarında. Gözlerimi çeviriyorum iklimini tespit etme adına asılmış o kan kokan etlere. Bir tek Odunpazarı cevap veriyor ve kollarına alıyor. Lületaşından bir kalem kutusu armağan ediyor. Bir tarihe yardımcı oluyor. Sayfalarının zemininde yürüyorum. Karşıma 483 yaşında, içinde; cami, aşhane, iki kervansaray, paşa odaları, medrese ve şadırvan gibi yapıları bulunduran bir külliye çıkıyor. Mimar Sinan'ın Kurşunlu Külliyesi...

İki genç arkadaş yolumu bulmama yardımcı oluyor. Evlenmek üzere iki genç... Nihayetinde Odunpazarı Nikâh Salonu'na varıyorum. Nikâh memuru, maneviyat şairi, insana faydası dokunan kelimelerin sahibi Tayyib Atmaca karşılıyor beni.

Hazırlamış olduğum bu tez çalışmasıyla Tayyib Atmaca'nın hayatı, edebi şahsiyeti ve eserleri hakkında bilgiler vermeye çalıştım. Yol ayrımını tamamlamış, med-cezirleri her an oluşabilir bir okyanus gibi sessiz sakin, ne olduğunun, ne yapması gerektiğinin şuurunda bir şairi¹, Tayyib Atmaca'yı tanıtmaya gayret ettim.

Bana böyle bir araştırma fırsatı veren ve çalışmamda değerli bilgilerini paylaşan saygıdeğer hocam Prof. Halil Buttanrı'ya, göstermiş olduğu yakın ilgi ve yardımlarından dolayı Tayyib Atmaca'ya teşekkürlerimi bir borç bilirim.

SALİHA ÜZÜMCÜ

121820051001

¹ Güneysu Dergisi, cilt 2, sayı 20

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	1
İÇİNDEKİLER.....	2
GİRİŞ.....	3

BİRİNCİ BÖLÜM

TAYYİB ATMACA'NIN HAYATI VE EDEBİ KİŞİLİĞİ.....	4
1.1. Tayyib Atmaca'nın Hayatı.....	4
1.2. Tayyib Atmaca'nın Edebi Kişiliği.....	5
1.2.1. Dünya Görüşü ve Şiire Yöneliş Sebepleri.....	5
1.2.2. Etkilendiği Şahsiyetler.....	7

İKİNCİ BÖLÜM

TAYYİB ATMACA'NIN ESERLERİ, ESERLERİNDE ANA TEMA VE ŞEKİL UNSURLARI.....	8
2.1. Tayyib Atmaca'nın Eserleri.....	8
2.2. Tayyib Atmaca'nın Eserlerinde Muhteva.....	8
2.3. Tayyib Atmaca'nın Şiirlerinde Şekil Unsurları.....	13
2.4. Tayyib Atmaca'nın Eserlerinden Seçmeler.....	16
2.4.1. Şiirleri.....	16
2.4.2. Nesir Yazıları.....	29

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BASINDA TAYYİB ATMACA.....	45
3.1. Tayyib Atmaca Hakkında Çıkmış Yazılar.....	45
3.2. Tayyib Atmaca'nın Gazete ve Dergilerde Çıkmış Yazı ve Şiirleri.....	55

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TAYYİB ATMACA İLE BİR RÖPORTAJ.....	61
SONUÇ.....	70
KAYNAKÇA.....	71

GİRİŞ

Eskişehir sosyokültürel ve içinde barındırdığı tarihi dokusuyla bizlere, geçmişi elimizde tutarak yeniliklere açık bir imkân sağlıyor. İnsanı insan yapan bir takım duygu birikimini içinde yaşatarak şaşılmalı, güzel kazançlar ortaya koyuyor. Bu kazanımlardan en büyük payı bünyesindeki şair ve yazarlar alıyor.

Eskişehir şair ve yazarları başlıklı tez çalışmamı Tayyib Atmaca üzerinden yaptım. Kimi zaman bir hasret, kimi zaman beklentisi dahi olmayan umutsuzluk şairi kimi zaman da tüm çıkmazların orta yerinde dayanıklılık timsali Tayyib Atmaca...

Bütün duygular karmaşası içerisinde yolunu kalemiyle çizen maneviyatı özgün bir şekilde aktaran şair ve yazar Tayyib Atmaca'ya dair bilgiler sunma gayesiyle yaptığım araştırmalar neticesinde kendimi de geliştirdiğime inanıyorum.

Çalışmamın birinci bölümünde; Tayyib Atmaca'nın hayatı, edebi kişiliği ve şiire yönelişi, ikinci bölümünde; eserleri, üçüncü bölümde; gazete-dergilerde çıkmış yazıları ve hakkında çıkmış yazılar, dördüncü bölümünde; kendisiyle gerçekleştirdiğim bir röportaj üzerinde durdum.

I.BÖLÜM

TAYYİB ATMACA'NIN HAYATI VE EDEBİ KİŞİLİĞİ

1.1.Tayyib Atmaca'nın Hayatı

Bir zamanlar Osmaniye'de yaşayan Hamza Ekrem adında biri vardı. Siyah pantolon, siyah gömlek giyerdi. O'ndan altı yaş büyüktü. O ortaokuldayken Hamza Ekrem Endüstri Meslek Lisesi son sınıfta okuyordu. Ekrem akşamları eve dönerken koltuğunun altında bir tomar gazete olurdu. Bir de postacısı vardı Ekrem'e çalışan. O Kelebek gazetesi alıyordu bıyıkları henüz terlemeye başlamışken. Çünkü bu gazetenin orta sayfalarında bir yerde Ümit Yaşar Oğuzcan'ın seçtiği 'Sizin Şiirleriniz' köşesi vardı ve Hamza Ekrem'in şiirleri burada yayınlanırdı. Bir gün Hamza Ekrem'in yanına gitti. Şiir yazmak istediğini ve kendisine yardımcı olmasını meram etti. Ekrem O'na konular verdi. Ha bire şiir yazıyordu. Osmaniye'de mahalli bir gazetede şiiri yayınlandı. Böylece şiire bulaşmış oldu.² Hamza Ekrem hayatının mihenk taşıydı. Bu ateşten gömleği O'na sunan isimdi. Lise 2. sınıftayken O'nun da şiirleri Kelebek gazetesinde yayınlanmaya başladı. Şiirlerinin yayınlamasına Ümit Yaşar Oğuzcan karar veriyorsa Tayyip Atmaca artık Türkiye'nin sayılı şairlerinden biriydi. O'ndaki şiir ruhunun doğuşu, O'nun hayatına kaynaklık etti.

10.06.1962 Kahramanmaraş-Afşin doğumlu Tayyip Atmaca'nın aile kökeni Afşin ilçesine bağlı Topaktaş köyünden geliyor. Adana-Osmaniye'de ticaret lisesini bitirmiş. Osmaniye'de çıkarılan Güneysu Kültür Sanat Edebiyat Dergisi'nin kurucuları arasında yer aldı. Uzun süre bu derginin yayın yönetmenliğini yaptı. Yine Osmaniye'de çıkarılmış Kırağı Şiir Dergisi'nin (36 sayı) üç sacayağından birisi oldu. Eskişehir'de Ardıç Dergisini çıkarttı. 32 yaşında Devlet memuru oldu. 40 yaşında ayrıldı. Bir süre İstanbul'da yaşadı.

² Sühan dergisi, mart-nisan-mayıs 2008.

Mücellitlik, dizgicilik, reklamcılık, seyyar satıcılık, inşaat boyacılığı yaptı. 2004 yılında Osmaniye Belediyesine memur olarak geri döndü. Şu an ise Eskişehir’de Odunpazarı Belediyesi Nikâh Salonu’nda nikâh memurluğu yapmaktadır. Evli ve iki çocuk babasıdır.

1.2.Tayyib Atmaca’nın Edebi Kişiliği

1.2.1.Dünya Görüşü ve Şiire Yöneliş Sebepleri

Tayyib Atmaca: ‘Yaralı dünyamız kan kaybediyor.’ görüşünde. Yani, ortada bir problem var ve şair, bu problemin çözümü için kafa yorup bunun huzursuzluğuna kapılıyor. Yazarlara: ‘Niçin yazıyorsunuz?’ sorusu çok sorulur. Tayyib Atmaca bu soruya şöyle cevap veriyor: ‘Allah’ın rızasını kazanmak için.’ Cevap böyle açık ve kesin olunca şairin düşünce yapısını öğrenmek kolaylaşıyor. Tayyib Atmaca: ‘Bugün Allah’ın rızasını kazanmak için ne yaptın?’ sorusunu kendi kendine her gece yatağa girdiği zaman soran bir insan...³

O’nun için sanat, sözün ve düşüncenin ebemkuşağı gibi gönülleri sarıp sarmalamasıdır.⁴ Tıpkı Kırağı Şiir Dizisi’nde çıkan rengârenk kitaplardan on birinci şiir kitabı olan, şairin olgunluk mahsulü Sarı Kitap’ın dil, düşünce ve duygu dünyasının içtenliğinin insanı çembere alması gibi...

Tayyib Atmaca dünya görüşünü şu cümlelerle özetliyor: ‘Sanatçı, yaratılış gayesinde fitrat üzere yaşamının ön koşulsuz bütün yönlerini kendi dünyasında entegre etmeden, ne millete bir şey verebilir ne de kendine.’⁵

Tayyib Atmaca yetişmiş olduğu çevrenin de etkisiyle dindar, milliyetçi, inançlı bir şair olarak karşımıza çıkıyor. Zaten 1960 İhtilali’nden sonra doğup da sanat sanat ve edebiyata yönelen birçok gencin inanç yönünden yüce milletimizin ruh köküne bağlılıklarını, pırıl pırıl akan bir ırmak gibi düşüce yapısına sahip odlularını görürüz. Yeni yetişen bu şairlerin çoğunda inanç bütünlüğü, gelenekten yararlanma, Klasik Şiirimiz’e bir yönelme görülür. Bilhassa Kahramanmaraş ve çevresinde yaşları kırkı aşmayan ve büyük bir

³ Şevket Bulut, ‘Tayyib Atmaca ve Kuşatma Şiiri’

⁴ Gülşende Habihal Durdu Şahin s.168

⁵ Gülşende Habihal Durdu Şahin s.169

ümit bağlanan genç şairlerde inanç bütünlüğü, imaj güzelliği, Klasik Şiirimiz'in ses ve yapısından yararlanma gibi müşterek özellikler buluruz.⁶

Tayyip Atmaca'nın şiirlerinin asıl beslendiği kaynak, şairin kalubela'da verdiği söze sadık kalma tasa ve telaşdır. Bu sözden, bu sözün kendine çizdiği çizgiden milim bile sapmadan şiiri yakalama gayreti bütün şiirlerinde hissedilir.⁷ Bu Allah ile kul arasında bir akittir. Tayyip Atmaca hayat ve sanat görüşünü bu temellere dayandırır.

‘Sözleşme yapmıştık kalubelada
Yapmayın yapmayın insan taklidi
(Sevdik Birbirimizi Senden Ötürü)

‘Orada pişmanlık yasası yoktur
Hani söz vermiştin kalubelada’
(Tek Başına)

‘Ben kimim kimliğim bu olmamalı
Söz verdim söz aldım kalubelada’
(Fırtına Öncesi)

Tayyip Atmaca şiire olan merakının nasıl başladığını şöyle ifade ediyor: ‘Ortaokul 2. sınıfta okurken bizim mahallede Hamza Ekrem adında bir şair ağabey vardı. Hamza Ekrem o zamanlar Endüstri Meslek Lisesi son sınıfta okuyordu. Şiirleri Kelebek Gazetesinde Ümit Yaşar Oğuzcan'ın sayfasında yayınlanıyordu. Ayrıca çeşitli illerde yayınlanan mahalli gazetelerin kültür sanat sayfalarında şiirleri yayınlanıyordu. Biraz kanımızın delidoluluğu daha çok da Hamza Ekrem'e özenmeyle şiir yazmaya başladım. 1976 yılında ben de başka şehirlerde yayınlanan mahalli gazete ve dergilerde yazmaya başladım. 1980 yılında Ticaret Lisesi son sınıfta okurken ilk kitap denemem olan Hüzünlerin Düğünü kitabını yayınladım. 1980'den 1993 yılına kadar şiir yazmaya devam ettim ama, daha çok okumaya başladım. Asıl şiirler de bu

⁶ Şevket Bulut, ‘Tayyip Atmaca ve Kuşatma Şiiri’

⁷ Gülu Dikenleriyle Sevmek, Son dakika Yayınları, Ankara, 1993

uzun soluklu okumalardan sonra geldi diyebilirim.’ Deneme türünde de başarılar sağlayan fakat şiiri çok özel değerlendiren Tayyib Atmaca için şiir,

Kâbe’nin duvarlarına altın harflerle yazılan söz incisi; söz söylemenin nakkaşlığı, ressamlığı, kelime işçiliğidir. Bazen düşmanın göğsünde paralanmış kılıç, yarayı iyileştiren merhem; ya da hava ve heves rüzgârını önüne katıp insanı zelliğe sürükleyen ‘şaşkın, avare’ bir uğraştır.⁸ O’nun için bu uğraş aslında hiç de boş görmediği manevi bir uğraştır. Tayyib Atmaca şiire bu duygularla yönelerek, kalemiyle sağlam bir yön çizme başarısına ulaştığını göstermektedir.

1.2.2. Etkilendiği Şahsiyetler

Şairin ruh dünyasına yakın bulduğu isimler: Fuzuli, Yunus Emre, Karacaoğlan, Şeyh Galip, Necip Fazıl Kısakürek, Sezai Karakoç, Cahit Zarifoğlu, Bahaettin Karakoç, Abdurrahim Karakoç, Cahit Koytak. Etkilendiği bu isimler hakkında Tayyib Atmaca şunları söylüyor: ‘Söz konusu etkilendiğim şairler bir çilenin, bir davanın adamları olmuşlardır aynı zamanda. Sözü eğip bükmeden söylenmesi gerektiği şekilde söylediklerinden kendime yakın buldum. Beni kendilerine çeken herhalde ruhtar alemi yaratıldığında onlarla bir ruh akrabalığım olmalı. Onlardan beslendim, yazdıklarım da yer yer onların yansımaları görülür.

⁸ Yeni Şafak, yıl/2, sayı/607

II. BÖLÜM

TAYYİB ATMACA'NIN ESERLERİ, ESERLERİNDE ANA TEMA VE ŞEKİL

2.1 Tayyip Atmaca'nın Eserleri

Şiir ve denemelerini: Dolunay, Türk Edebiyatı, Milli Kültür, Harman, Mina, Kardelen, Karçiçeği, Palandöken, Güneysu, Tepe Edebiyat, Kırağı, Yedi İklim, Yitik Düşler Lika, Seyir, Osmaniye Rehberi, Kardeş Kalemler, Aralık, Gece Vardiyası, Yolcu, Çınar, Eğitim, İhlamur, Hikmet, Antoloji, Ruzigar, Bindav, Genç Adım dergilerinde ve Osmaniye'nin Sesi, Yeni Şafak, Orta Doğu, Hedef Ankara gazetelerinde yazdı. Ayrıca Patlıcan Morcivert Mizah Mermisi, Seviye, Ustura Mizah gibi dergilerde mizahi yazıları yayımlandı. 1996 yılında Ülke Dergisi'nde Hakkı Yanık'ın Kırağı Şiir Dergisi üzerine sorularını yanıtladı.

Yayınlanmış Kitapları:

Hüzünlerin Düğünü, 1980.

Külüngün Taşlara Çizdiği Nakış, 1993.

Sarı Kitap, 1997.

Med Cezir Vakitler, 2002.

Bende Yanan Türkü Sende Sönüyor, 2004.

Susarak Konuşsan Gözüm Dinlese, 2004.

Döş Defteri, 2006.

Gece Vardiyası, 2006.

Ebemkuşağının Altında, 2007.

2.2. Tayyip Atmaca'nın Eserlerinde Muhteva

'Şiir, damarları cevher dağlarının damarlarından süzülerek yürekleri bereketlendiren arınmış sudur. Bu kaynaktan içen şair, bir başkasına da bu kaynaktan için yol yordam gösterir. Tersini yapamaz mı şair? Elbette yapar.

Şairin mayası neyi kabulleniyorsa o kaynaktan beslenir. İşte bu iki ayrı kaynaktan beslenen şairler, insanların ya aklı ile kalplerinin birleştiği frekanstan ya da aklı ile heva, hevesinin kesiştiği frekansta yayın yaparlar.’ Tayyib Atmaca şiiri ve şairi Yeni Şafak gazetesinin 607. sayısında böyle ifade ediyor. Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki, Tayyib Atmaca’nın şiirlerinin asıl beslendiği kaynak, şairin kalubela’da verdiği söze sadık kalma telaşıdır. Bu sözden, bu sözün kendisine çizdiği çizgiden milim bile sapmadan şiiri yakalama gayreti bütün şiirlerinde hissedilir⁹.

Şairin özellikle kullandığı ve çeşitli anlamlar yüklediği kelimeleri var: Vakit, sevda, sabır, malihülya, bulut atı, ses, yağmur, yürek, kuş, gül, Leyla, ümit, avcı, aşk, çöl... vb. Mesela ‘kütükten düşmek’ kelime grubunu şair gönülden düşme manasında kullanıyor.

Tayyib Atmaca için riyazet önemli bir kavram. Önemli olan nefis değil, istekleri kırabilme.

Merhemi bulmadan yarayı açma
Kendinden kaçarken nefsine düşme
Şem orda yanarken ışığa uçma
Hay’ dan Hu’ ya kanat takarak yürü¹⁰

Nefsini önüne katarsan hayvan
Arkana katarsan biraz insansın
O zaman biraz da yüreğin olur
Sen üşürken saramazsın elleri
Dünya ki dışından içine sığar
Kanatırsın bağrındaki telleri

(Uzun İnce)

⁹Gülü Dikenleriyle Sevmek, Son dakika Yayınları, Ankara, Şubat 1993

¹⁰Döş Defteri, Ardıç yay. Eylül 2006

Dünya gurbetinde nereye gitsen
Elinde tebeşir karşında tahta
Yazdığım çizdiğin sabah silinir¹¹

Bu şiirinde de dünyanın elde avuçta bir şey bırakmayacağı vurgularken, akıllara kimi değerli görülenlerin boşa olduğunu getiriyor. Dünyalık O'nun için kayda değer değil.

'Hani sevda yürüyüşlerine çıkacaktık, aşk tatbikatlarına katılacaktık, Ay'a karşı marşlar söyleyecektik. Korkuyu kâfirlerin yürekleri-ne yuvarlayan mücahidlerin avuçlarına dua kuşları uçuracaktık. Unuttun değil mi? Ya unutmadıysan neden dünyalık tutanakları imha etmiyorsun? Bir öte bir beri savaşı sürüp geliyor Adem'den beri ve Kabil ilk şehidi öte'nin...'¹²

Dünya sofrasına bağdaş kuralı
Ensem kalınlaştı göbeğim şişti
Aç kalmadım aç halinden bilmedim
Nimetler şükürsüz eriyip gitti
Sevgili evine dönmedi evim
Soframı aşkınla donat Allah'ım¹³

Atmaca'nın bütün şiirlerinde deyimlerden, atasözlerinden, geçmiş halk kültürümüzden, İslami kavramlardan belirgin izler bulunmaktadır.

Bir bir zaptedilmiş köşe başları
Bağlanmış, bu şehrin bütün taşları

Bu dizelerde karşımıza çıkan 'taşların bağlanması' halk anlatımına bir atıftır. O'nun şiir ve yazılarında 'şehir' de önemli bir semboldür.

¹¹ Bende Yanan Türkü Sende Sönüyor, Yediharf yay. Mart 2004

¹² Mina Dergisi, Nisan 1991

¹³ Bende Yanan Türkü Sende Sönüyor, yediharf yay. Mart, 2004, İstanbul.

Gösteri pazarı sanılan şehir
Görmedik, duymadık acılar bilir
Bir yanda sevgiler tomurcuk açar
Bir yanda çirkefe boyanır şehir
İnsanlar durmadan şer üretiyor
Şehri biraz daha ayartmak için¹⁴

Şair kimi zaman kimi meseleler karşısında bir şeyler yapamama sıkıntısı yaşıyor. Beklemekle, yakınmakla istenilenlerin olmayacağını farkında, çözüm yolu bulma çabası içersinde.

Gün tutulmaz bağlamakla
Dert eksilmez dağlamakla
Gözler, gideni getirmez
Gece gündüz ağlamakla

Sabır haritasını genişletmeye çalışan bir şair Tayyib Atmaca.

Dolar yalnızlığın kömür gözleri
Sabreyle ey gönül bunlar da geçer
Bazen da avcısın bir ceylan vurur
Tüfek geri teper bu bir kaderdir
Yıkılır kalırsın suyun başına
Ceylan su yerine kanını içer

(Uzun İnce)

Ateş diye ışıkları dolandım
Kanatlarım ateşleri tatmadı
Çarpa çarpa başım döndü camlarda

¹⁴ Külüngün Taşlara Çizdiği Nakış, 1993

Gözyaşlarım içerime akmadı
Direncimi arttır sevdami çoğalt
Kanatsız bir kelebeğim Allah'ım¹⁵

Bazen de sabretmek çok büyük bir sanattır O'nun için.

Sabır ince sanattır bizse aşkta çırağız
Ha deyince efkârdan har solumak kolay mı
Ben düşersem içime sana düşer çıkarmak
Sen düşersen içime rahat nefes alırsız
Her zorluğun ardında bir kolaylık var elbet
Sen yeter ki hayatın sınırını zorlama

(Uzun İnce)

Tayyib Atmaca, bulut ile atı veya sabır ile atı bir araya getirerek sıradan iki kelimededen gönle hoş gelen, çarpıcı ifadelerle zenginleştiriyor şiirini. 'Kişne ey sabır atım' acılar emziren gecelerin, ateş hattından geçen yollarını, yüreğe çarpan ihanetlerin karşısında direnmeye inatlı bir sabrın işaretini veriyor. 'Bulut atı' ise kavuşmanın hasret ve ümidini sembolize eder.¹⁶

Aşk yağmur sonrası ebem kuşağı
Silkinir umudum ürkek ve titrek
Bir yıldız üstümde intihar eder
Kavuşmaya terler bulut atları

(Akşamlar Gül Kurusu)

'Vakit' şairin çok sevdiği ve kullandığı, belirleyici manalar yüklediği bir kelime. Dostla görüşmeyi, telefonlaşmayı veya mektuplaşmayı 'vakti sesli olarak teslim almak, vaktimizi selamlamak, vaktin ipini çekmek, vaktimize

¹⁵ Bende Yanan Türkü Sende Sönüyor, yediharf yay. 2004.

¹⁶ Gülü Dikenleriyle Sevmek, Sondakika yay. Ank. 1993

misafir olmak' deyimleriyle dile getirir. Vakit kelimesi şairin hayat sözlüğünde bu derece önemli. Vaktin boşa geçirilmesi israftır. Ancak sevdanın peşinde harcandığında yerini bulur. Bu kavram yeni vakit; nasibin açılmasıyla doğumun, habersizce gelivermesiyle ölümün, bir hüznün, hasretin, kavuşmanın, patlamanın, zaferin, dayanak, dost aramanın yükünü çeker.¹⁷

Nerdesin ey can

Vaktine düşüncemi

Nasıl salabilirim

(İkinci Sularında)

Eserlerinde muhteva unsurlarını, bu kelimeler ve yüklü manaları ile görebiliyoruz. Yalnızlıktan yakınıp yalnızlığa tutunarak yazmaya çalışan şair ve yazar Tayyip Atmaca duygu karmaşası yaşıyor ve bu karmaşayı çok iyi ayırabilen biri.

Tayyip Atmaca, maddi ölçülerden arınmış, zaferin ucunu Allah'a teslimiyette yakalayan bir sevdanın adamı... 'Yüreklere bir semada buluşturma' hasretinin ateşiyle, aşkın peşine takılan bir şair... Bir zaman sonra geceleri haraçtan yoksun bırakmaya çaba gösteren bir şair...

Binanın malzemesi eksiksiz, estetiğin kusursuz olması her zaman yeterli kabul edilmeyebilir. İçindeki eşyalara da özen göstermeli... Çünkü Tayyip Atmaca'nın hedefi mükemmel şiiri yakalamaktır.¹⁸ O: 'Hayatı güzel bir şiir gibi yaşayalım ama, şiiri hayat gibi yaşamayalım.' der.¹⁹

2.3.Tayyip Atmaca'nın Şiirlerinde Şekil Unsurları

Kendi dilini, üslubunu, şekil ve estetiğini, sanat anlayışını yakalamış, bunları başkalarıyla paylaşan Tayyip Atmaca'nın şiirinde şekil unsurlarını birkaç şiir üzerinden inceleyelim:

¹⁷ Gülü Dikenleriyle Sevmek, Sondakika yay. Ank. 1993

¹⁸ Gülü Dikenleriyle Sevmek, Sondakika yay. Ank. 1993

¹⁹ Yeni Şafak, 17 Eylül 1996

Döşegim yeryüzü yorgan her gece
Say ki dünya iki gündüz bir gece
Bak yarın yıldızlar doğmayabilir
Sıyrılıp çıkamaz gece gündüzden
Leyla yüreğimiz iki har dalı
Ateşimiz ancak toprak söndürür

Şifre-i Turab isimli şiir, Mehmet Durmaz'a ithaf edilmiş. Şiir epey uzun. İki bölümden oluşmuş: Birinci bölüm bend şeklinde, ikinci bölüm ise beşlikler halinde yazılmıştır. İkinci bölümde toplam on beş beşlik vardır. Birinci bölüm ise kırk mısradan oluşmuştur. Böylece toplam yüz otuz beş mısradan oluşmuştur. Kitabın bütününün altı yüz altmış beş mısradan oluştuğu göz önüne alınırsa kitabın beşte biri mesabesindedir.²⁰ Ayrıca şiir 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır. Bu kıtaya bakacak olursak 'gece' redifiyle ahenk yapılmıştır.

Gece bir bağlama sen bir mızrapısın
Dokunur durursun gam tellerime
Yüreğinin kulağıyla dinlesen
Ellerin olacak em ellerime²¹

Bende Yanan Türkü Sende Sönüyor kitabından bir şiir olan bu dördlük 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır. Dördüncü mısra sonundaki 'ellerime' sözcüğü ikinci mısranın sonundaki 'tellerime' kelimesiyle tunç kafiye yapılmıştır.

Koy uykumu gözüne sürme çek geceleri
Sen koynunda azat et yayarım acıları
Varsın tütsün ellerin evinde bacaları
Ben beklerim it gibi kapıda geceleri²²

²⁰ Güneysu, cilt/2, sayı/20, Osmaniye

²¹ Bende Yanan Türkü Sende Sönüyor, s.22

14'lü hece ölçüsüyle yazılmış şiirde dizelerin son kelimelerindeki –lArI ekleri rediftir. Üçüncü ve dördüncü dizelerdeki 'evinde' ve 'kapında' kelimelerinde bulunan –ndA ekleri de redif oluşturmaktadır.

-Gördün mü bu gün de tükendi evlat
Tükendi ya usta siftah etmedik
Kaç gündür yüreğim yürek görmedi
Gözlerime bir tebessüm değmedi
-Evladım günlerdir bulutsuz kaldık
Bereketi kaçtı hayatımızın²³

Tayyib Atmaca kimi şiirlerinde diyaloglara yer veriyor. Yukarıdaki 'Usta' şiirinde de böyle bir diyaloga rastlamaktayız. Usta ve çırak arasında bir diyalog bu. 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır. Ayrıca üçüncü ve dördüncü dizelerdeki –medi ekleri ile redif yapılmıştır.

Sen senden kaçyorsun
Ben bana koşuyorum
Önümüzde sıla<—> gurbet levhası
Yollarımız nerede çakışır
Hangi makinanın karesine girer yüreğimiz
Bilmiyorum.²⁴

Genelde 11'li hece ölçüsüyle şiirler yazan Tayyib Atmaca serbest biçimli şiirler de kaleme almıştır. Bunlardan bir tanesi olan Sıla Gurbet şiirinde gurbet levhası ve sıla birbirine işaret ediyor.

Serbest nazım biçimiyle yazılmış şiirlerini aşağıdaki gibi örneklendirebiliriz:

²² Döş Defteri, s.18

²³ Bende Yanan Türkü Sende Sönüyor, s.24

²⁴ Bende Yanan Türkü Sende Sönüyor, s.53

Çetin bir yolculuğa çıkıyoruz
Sen dışına
Ben içime
Ortası olmayacak bu yolculuğun²⁵

Perde kenarında seyredelermiş seni bir heykel donukluğunda
Dışılığını ahırdaki atlar çekemezmiş
Ve Endülüs'ten getirmişler “şal” ve “zil”
Handakiler dudaklarını çiğnermiş sen raks ederken
Öpücük gönderirlermiş sana zembil zembil²⁶

Hasret mektupları taşır turnalar
Dağlar tekin değil eskisi kadar
Çetin yollar ateş hattından geçer
Ne avcılar Müslüman
Ne ceylanlar özgür
İhanetin sesi çarpar kayalara
Sonra yüreğime

2.4.Tayyip Atmaca'nın Eserlerinden Seçmeler

2.4.1.Şiirleri

BİR YIKIK HANDA BULDUM SENİ
Kızılırmak kenarında Kesikköprü'de
Bir yıkık handa buldum seni
Hasan Sabbah'ın tekkesinden aforoz edilmişsin
Konup göçenler pek şarap içmezmiş handa
Gözlerine baka baka sarhoş olurlarmış

²⁵ Bende Yanan Türkü Sende Sönüyor, s.47

²⁶ Sarı Kitap, Kırığı Şiir Dizisi, 1997.

Kese kese altın toplarmışsın her yanda

Yürüyüşün bey atından farksızmış

Dişiliğin afyondan kötü çarparmış yiğitleri

Şarapmış dudakların Firavundan kalma

Uğruna canlar akıp gitmiş kızılıрмаğa

Kendini kahkahaya vermişsin

Kervanlar Kırşehir'e varmadan satmışlar mallarını sana

Karşılığında onlarla gönlünü evermişsin

Çin'den ipek getirmişler sana

Yeşilli morlu kırmızılı

Perde kenarında seyredelermiş seni bir heykel donukluğunda

Dişiliğini ahırdaki atlar çekemezmiş

Ve Endülüs'ten getirmişler "şal" ve "zil"

Handakiler dudaklarını çiğnermiş sen raks ederken

Öpücük gönderirlermiş sana zembil zembil

Kalfa kalmamış Kırşehir'de senin yüzünden

Gelen atının atını alıp kaçmışlar yanına

Halince Hasan Sabah oluverip çıkmışsın

El-pençe divan durmuş karşında toy delikanlılar

Terleyen bıyıklarını yolmuşsun

Sana baka baka atılmışlar köprüden

Kafalarında afyon olmuşsun

Daha sonra Hasan Sabah yırtmış aforoz fermanını

Adam kalmamış yanına tekkesinde göndermedik

Kahrından afyonu bırakmış zavallı

Cariyelerini boğdurmuş şarap kuyusunda
Bir adamın ile birlikte vicdanını göndermişsin yasa
O da padişahını kesmiş uykusunda

Kızılırmak kenarında Kesikköprü’de
Bir yıkık handa buldum seni
Koca bir köşe taşı düşmüş en üst taraftan
Taşın altında kalmış ceylan derisine yazılı hayat defterin
O zamanlar sana güç mü yetermiş bre kız
Bak şimdi bir yalnızlıktır kaderin.

TEHCİR

Şerha şerhe yarılan toprakları
Kandıramadı nisan yağmurları
Sevdanın tohumu patlamadı baharda
Yürek ki göç vaktinin orta asyası
Başka ülkelere tehcir edildim
Ve başka sevdalara

Kendinden kaçanlar hep bana geldi
Sürgün yatağına döndü yüreğim
Ne acılar emzirdim geceler boyu
Ne türküler yaktım dağ başlarında
Taradım saçlarını gelinciklerin
Ve ben bana aktım ağıtlar boyu

Hasret mektupları taşır turnalar
Dağlar tekin değil eskisi kadar
Çetin yollar ateş hattından geçer

Ne avcılar Müslüman
Ne ceylanlar özgür
İhanetin sesi çarpar kayalara
Sonra yüreğime

Gitmeliyim ama nereye
Ne elimde asam var
Ne ben Tur'da Musayım
Yeryüzü haritası firavunun elinde
Her şey dünya için

Ve her şey dünyaya göre
Kişne ey atım
Bu dağların bir yerinde demir vardır mutlaka
Ateşimiz ne demirler eritir

YOL AYRIMINDA

Bana engel olma kararım kesin
Bu gece ülkeni terk edeceğim
Varsın hakkımızda tutulsun zabıt
Varılan karara yok diyeceğim
Kırsınlar kalemi gıyabımızda

Yeryüzü korkusu bana ar gelir
Rüzgârın önüne katıp sesini
“gitme” makamından türküler yakma
Bir kere sıtkımı sıyırdım senden
Söyleme sağır bil kulaklarımı

Uçurma peşimden avcı kuşunu
Gecelere haraç vermek yok artık

Yok artık ağlamak çocuklar gibi
Yaktın bende kalan son hatıranı
Üstüne üstüne gittim acının

Zaman unutmaya bire bir gelir
Bir akşam bakarsın bir çiçek solmuş
Bir sabah kalkarsın ilkbahar gelmiş
Yeni bir sevdaya soyunur bahtın
Düşer kütüğünden tayyib atmaca

MÜNACAAT

Sözümü yemekten utanır oldum
Yüzümü kızartan bir ayna gönder
Gözüm gönlüm ellerime bakıyor
Ellerimden yapışkanlar akıyor
Orta halli kölesiyim eşyanın
Beni benden azat eyle Allah'ım

Yorgunum bitkinim sırtımda dağ yok
Ne malihulyam var ne düş kapımda
Kimden kaçıyorum kim içimdeki
İçimdeki deniz dev dalgalarla
Yalnızlığın kıyısını dövüyor
Sığınacak liman gönder Allah'ım

Bir kardelen ömrü zaman içinde
Birkaç gönül yaptım bin gönül yıktım
Gecelerden kaçtım gittim gündüze
Gündüzleri bir solukta bitirdim
Yorgun argın döndüm kendi kentime
Bana mühlet tanı Cemal Allah'ım

Sevgilinin sevgisiyle yanmadım

Doldurdum tasımı kirli sularda
Zakkum biçtim, zehir içtim çok içtim
İçimde Nemrutça ateşler yandı
Üşüdüm sarıldım yalnızlığıma
Sözümü yüzüme şavkıt Allah'ım

Doğuda batıda yanı başımda
Kardeşlerim kör kurşuna gittiler

Kulaklarım ağırlaştı duymadım
İçime çingilar düştü yanmadım
Tutsak kaldı kuşlar avuçlarımda
Aç kafesim kapısını Allah'ım
Rüzgâr girer pencereden kapıdan
Varım yoğum dört duvardan ibaret
İçim dışım is bağladı yıllardır
Kanatsız bir kelebeğim ışıktaki
Bütün yollar sana çıkar bilirim
Pusulamı sana döndür Allah'ım

Dünya sofrasına bağdaş kuralı
Ensem kalınlaştı göbeğim şişti
Aç kalmadım aç halinden bilmedim
Nimetler şükürsüz eriyip gitti
Sevgili evine dönmedi evim
Soframı aşkınla donat Allah'ım

Ateş diye ışıkları dolandım
Kanatlarım ateşleri tatmadı
Çarpa çarpa başım döndü camlarda
Gözyaşlarım içerime akmadı

Direncimi arttır sevdanı çoğalt
Kanatsız bir kelebeğim Allah'ım

On beşlik yirmbeşlik çağlardan geçtim
Üç tomurcuk açtı gül fidanımda
Beyaz bir türkü var dudaklarımda
Ektiğimi bitirmiyor toprağım
Artık gökten inen yağmur kâr etmez
Bana benden yağmur gönder Allah'ım

N A A T

Sen yokken putumuz ne kadar çoktu
Acıktıkça yerdik tekrar yapardık
Heva atlarına bindiğimizde
Kimse peşimizden yetişemezdi
Çöllerde amansız kartal olurduk
Ağardık nerede bir kervan görsek

Sen yokken sürüyle eşimiz vardı
Bilmeden ne çabuk baba olurduk
Kararan yüzümüz beyazlaşmazdı
Gömmeden kızları kızgın kumlara
Er babası olmak yiğit işiydi
Ve abayı atmak bir dul kadına!

Sen yokken bu şehir pazar yeriydi
Her ırktan cariye köle arayan
Akın akın gelir şehir dolardı
Şehirde evlerin mahzenlerinde

Yıllanmış şaraplar misafir bekler
İçtikçe dokurduk söz kumaşını

Sen yokken menat'a uzza'ya lat'a
Kurbanlar adardık her gün bayramdı
El çırpıp dönerdik anadan üryan
Üçyüzaltmış puta dokunan yoktu
Kâbe'ye gözümüz gibi bakardık
Savaşmaktan yana korkumuz yoktu

Sen yokken insanlar sınıf sınıftı
Bilmezdi köleler başkaldırmayı
Dikendi bakışı ebuleheb'in
Ömer bizimleydi Hamza bizimle
Kaab Bin Züheyr'in her sözü oktu
Hassan Bin Sabit'in her sözü kılıç

Sen geldin uyandık kan uykumuzdan
Başka bir sevdanın mecnunu olduk
Acıktık tokluğa karnımız doydu
Serin yele döndü çölün sıcağı
Bağrımızda pişen taşlar yakmadı
Korkuyu tatmadık ölümden yana

Sen geldin gün doğdu söndü lambamız
İslenen içimiz tertemiz oldu
Kapandı kapısı karanlıkların
Gün yüzüne çıktı insan yanımız
İç dünyamız günlük güneşlik oldu

Türlü türlü çiçek açtı bahçemiz

Sen geldin tadına vardık hayatın

Kurudu çatladı dudaklarımız

Özledik ölümü şerbet tadında

Çölleşen içimiz vahaya döndü

Ağdı üstümüze rahmet bulutu

Yağmurla tanıştı topraklarımız

Sen geldin mazlumlara ayağa kalktı

Sallandı tahtları firavunların

İnsandan insana yollar açıldı

Yollara bereket bolluk saçıldı

Sevgin oğul verdi petekler doldu

Dilimiz dolandı bal deryasında

Sen geldin şiirin kal'ası düştü

Öldü şairlerin ilham perisi

Kabe duvarında altın harflerle

Parlayan şiirler demire kesti

Sözlerin üstünde bir söz getirdin

Battı şuaranın söz saltanatı

Sen gittin kılıçlar kınından çıktı

Medine Medine oldu olalı

Böyle bir acıyla sarsılmamıştı

Ali'nin gözünde bir kara bulut

Fatma'nın gözünde bir deli şimşek

Bulutlar hiç böyle sağılmamıştı

Sen gittin şiddetli depremler oldu
Gönülhanelerin göçtü bir yanı
Yavrusun yitiren anneler gibi
Çöktü üstümüze bir karabasan
Hayat damarımız koptu zannettik
Derin boşluklara düştü zihnimiz

Sen gittin gökleri kurşun kapladı
Kutlu ses kulaktan kalbe akmadı
Günaha boyandık sevap adına
Heva ölçümüze uymayan dinin
Dışından içine girmeye korktuk
Korkuyu dünyalık azap belledik

Sen gittin sözlerin hükmü kalmadı
Sana sağır oldu kulaklarımız
Pazara döküldü kadınlar kızlar
Eskisinden beter müraî olduk
Mazlumun yetimin hakkın gasp edip
Yeniden soyunduk firavunluğa

Sen gittin gün soldu karanlık çöktü
Heva atlarımız tekrar kişnedi
Şeytan kimliğiyle insan dolaştık
Söz cıvaya döndü sükût bakıra
Ağız yılan oldu, dil akrep oldu
Konuştukça saktuk birbirimizi

TOPRAK VE SU

Hangi toprak mmbit hangisi çorak
ğrenmek ne mümkün ekip biçmeden
Hangi su toprağın kalbinden gelir
Fark edilmez avuç avuç içmeden

ACIKIRSAN YÜREĞİM

HER ÖĞÜN SOFRA SANA

Kor ateşle tanıştım yalımdan öte geçtim
Aramızda ten duvar ölümden öte geçtim
Şol Yunusa kovandan balımdan öte geçtim
Fırtınaya tutuldum borandan korkmuyorum

Gğmn bulutları dş dolu bir ana
Her damlası iksirden maya çalar bir cana
Acıkırsan her öğün yüreğim sofraya sana
Akıllı ile doyandan görenden korkmuyorum

Kendi gönül gğmde can kuşum kanat vurur
Kartallardan kaarım akdoğın kanat vurur
İnsafı kıt avcılar ifteyle kanat vurur
Marazla tavlanmadım kırandan korkmuyorum

Yokluklarla sınıandım şükür kapım açıldı
Cahillerle denendim fikir kapım açıldı
Candan zge can geldi hkir kapım açıldı
Dikişsiz damatlıktan törenden korkmuyorum

SERMAYEMİN TÜMÜNÜ

GÖZLERİNE YATIRDIM

Ala gözlüm göz düştü yapraklarım saraldı
Hasretin ağır geldi yreciğim daraldı

Bir yalmlık ateşin günden güne kor oldu
Bu yangının sonunda kül olmaya var mısın

Gece dipsiz bir kuyu uyku nedir yitirdim
Sermayemin tümünü gözlerine yatırdım
Kırpıgımı her seher gözyaşıma batırdım
Bendimizi yıkmaya sel olmaya var mısın

Dudaklarım adına dokununca yanıyor
Almak için rengini her damarım kanıyor
Bakma betim benzime biraz başım dönüyor
Al kanımın renginde gül olmaya var mısın

Sesin yakar telleri kulağımdan öperken
İmrenerek bakarız kuşlar yuva yaparken
Kraliçe arımsın peteğini kaparken
Elvan elvan çiçekten bal olmaya var mısın

Yorgun argın kendine döndüğünde ben varım
Her mevsimim seninle oldu evvel baharım
Hem dünyada ahrette olacaksan ol karım
Özü sözü bir olan kul olmaya var mısın

MAZRUFATIM

DÖŞ CEBİMDE YAZILI

Gözbebeğin gözlerime beledim

Kırpıklarım başucunda bekliyor

Kazdım yüreğimi öllük eledik

Bir insan uyurken bu kadar güzel

Tomurcuklar açar yüzünde gördüm

Meğer bir başkaymış yâr geceleri

Sokaklar boşaldı ışıklar söndü
Rızk avında dönen kuşlar uyudu
Telefon yerine ben titriyorum
Sinemin üstünde kazan kaynıyor
Sarıyorum ruhuma yâr geceleri

Ben bir zarfım üzerimde adın var
Mazrufatım döşçebimde yazılı
Senin yazın kul gözüyle okunmaz
Bilemeyiz ne yazıyor fermanda
Ümit edip bekliyorum yarımı
Gönder onu bana yar geceleri

SÖYLE SENİ NEREYE
BELEYEYİM YALNIZLIK
Sabah hafif parçalı bulutlu bir havada
Bedenimi yanıma alır işe giderim
Bir gün görmek uğruna asumanı tararım
Akşam eve dönerken yüklenirim yağmuru

Söyle seni nereye beleyeyim yalnızlık
Anam babam uzakta kaf dağında nazlı yâr
Gün geceye dönünce yaslanırım kendime
Dört duvarla konuşur tavan ile susarım

Çıkıp gitsem odadan gideceğim yerim yok
Tek başına yaşarım sanki Eskişehir'de
Kalkıp volta vururum yedi çarpı dört oda
Yatak masa ve radyo biz dört ahbab çavuşuz

Ses yoldaşı gerekmiş paylaşmaya hayatı
Susa susa dilimde tüy bitmeye başladı

Ey zamanı mekanı ol deyince olduran
Bu uyuşan ruhumsa beni benle silkele

2.4.2. Nesirleri

Hasret iki ucu yanık mektup, vuslat gözün incileri.

Söz dilin altında olgunlaşmadan mana kazanmaz. Akıl sözü tartıya vurmazsa; dil, sınanmamış ustura olur bazen, hem kendini hem muhatabını kanatır.

Sana bu yaştan sonra söz tartmasını öğretecek değilim. Bazı kelimeler Urfa çiğ köftesi gibi bol isotlu olur, önce büyük dili, sonra küçük dili dağılayarak geçer. Acıya da tatlıya da gereksinim duyan insanoğlu her ikisinden de vazgeçemez.

Saçlarını gecenin taradığından yakınıyor, yanında olmamı istiyorsun. Ne zaman döşevine baktın da beni bulamadın, ne zaman kendinden uzaklara çıktığında yanımda olduğunu unuttun, sesimi duymak istediğinde dudaklarımı mı mühürledim. Gözünü yumduğunda gönül göğünde, açtığında hayalimle karşımda olmadım mı!

Yangından mal mı kaçırıyoruz, depremden ev mi kurtarıyoruz, ikide bir pür telaşa ne yapacağını şaşırıyorsun. Yoksa üstümüzde gök uçuyor, altımızda yer kayıyor mu da birbirimizi nasıl bulacağımıza mı kaygılanıyorsun! Kaygıların boşa desem güler geçersin değil mi?

Evet kaygıların boşu boşuna.

Kalu-belada (ruhların yaratıldığında) birbirleriyle tanışan insanlar; dünyada da karşılaşıncı neden hayrete düşerler; ötede karşılaştıklarında “seni bir yerlerden gözüm ısırtıyor” dememek için.

Hani sana bir senaryodan bahsetmiştim, al işte o filmin bir bölümünü çekiyoruz.

Bazı geceler elbette gözünü uyku tutmayacak, çünkü filmin en küçük enstantanesi bile tekrar çekilmeyeceğinden türlü zorluklarla karşılaşmayı göze almak durumundayız.

Belki de bu filmin en heyecanlı bölümünde birimizden birisi ölecek. Bundan mı korkuyorsun! Hangi Şirin, Ferhat’a öldü, hangi Leyla, Mecnun’a

Çölde kayboldu der. Ya da böyle söylemeye dilleri mi varır? Bir kere dağa her külüng vuran ustanın kuşasını Ferhat bağlamış, çölde yapayalnız kalan öloğlunun gecelerinde uçan dua kuşları Mecnun'un avuçlarından havalanmıştır. Arzu, nasıl arzulanmış, Kamber nasıl Arzu'yu kambur gibi sinesinde taşımış, Tahir, nasıl tertemiz kalmış, Zühre nasıl gecelerimizi aydınlatmış, bütün bunları bilmiyormuş gibi sazı boynuna asıp aşıklık taslaman beni ileden çıkarmaya yetiyor da artıyor. Bütün bu anlattıklarım “tarihte kaldı” diyorsan kırgınlığımı ikiye katlayabilirsin. Hem bizde “tarih tekerrürden ibarettir” derler. Tarihin tekerrür etmeyeceğine biz karar veremeyiz. Kavuşmak nihai hedeftir. Ama nerede, ne zaman, göğün altında mı, yerin altında mı orasını Allah bilir. Bizim görevimiz kavuşmak için gereğinden fazla çabayla ne yaptığımızı bilmeyecek kadar “olur-olmazlar”ları aklın terazisinde tartmayacağız.

Uykumuz mu geldi gidip yatacağız, sabah gökleri ezan mı vurdu, kalkıp yakaracağız, uçuracağız birbirimize dua kuşlarımızı.

Sen uykunun kollarında yatarken ben seninleyim, ben uyuduğum zaman sen benimlesin. Bunu da nereden çıkardığımı mı soruyorsun: Al işte ben sana bu satırları yazarken saatin sahur vaktine doğru ilerliyor. Ha çaldı alacak. Ben mektubu bitirene kadar almasın da sözümü yememiş olayım.

Ben sahur hazırlıkları yaparken sen sabah namazını kılmış tatil uykusuna yatmış olacaksın değil mi! Ben yattığımda sen uyanacaksın. Allah'ın lütfünü bizzat görüyorsun değil mi!

Bana bir daha korkularından bahsetme. Korkuyorsan yüreğini neden taşıyorsun. Yürek taşıyorsan insansın.

Kenger sakızı gibi ağızda hasreti iğniyorsun. Tek sermayemizin hasret olduğunu bilmiyor musun? Akşam sabah “öf-püf” diye sızlanarak sermayeyi kediye yüklememizi mi istiyorsun. Neredeyse merakından içime düşeceksin, ‘Allah'ın izni ile kavuşacağız.’ demeye dilin varmıyor mu!

Senden özellikle istirhamım ara sıra dua kuşlarından göz yaşlarını esirgememen. Gökyüzünde birbirine katışan kuşların sahiplerini gören Allah, dualarımıza icabet edecek ve sevdirecek birbirimizi kendisinden dolayı...

16.10.2004 Saat: 02.05

İnsan bazen değerli bir eşyasını evinin neresine saklayacağını bilemez, kendinde saklasa olmaz, bir yere saklasa olmaz.

De söyle bakalım seni nereye saklayayım!

İçinden gülümseyerek “beni kendine saklamasını bilmiyor musun a beyim” diyorsun değil mi? Bu gönül evinde seni saklayacağım bir yer biliyorsan söyle de seni oraya saklayayım.

Günlerimin nasıl geçtiğini merak ediyorsan boşuna meraklanıyorsun. Senin günlerin nasıl geçiyorsa say ki benim günlerim de öyle geçiyor. İnanmıyorsan günlerimizi yan yana koy, hangi gün senin hangisi benim seçemeyeceksin.

Allah hiçbir insana kaldıramayacağı yükü yüklemez. Bir kere buna iman etmemiz gerekir. Eğri oturup doğru konuşalım. Sen ve ben birbirimize bakarak konuşabileceğimiz ayrı milletlerden olabilirdik. Birbirimizin hali pür melalini ancak gözlerimiz anlayabilirdi. Sen Filistin’de, Kerkük’de her gün ölüm korkusuyla yaşayan birisi, ben canından bir parçadan haber alabilmek için aklına bile gelmeyecek yöntemlere başvurabilirdim. Ya birbirimize kavuşma hayali, hayal sınırlarımızın bile dışına çıkardı. İçini yazıya dökabiliyor, sesini kulağıma fısıldıyorsun bu yetmez mi? Biz de bir ata sözü var: “Dağ dağa kuvuşmaz, insan insana kavuşur” diye.

Cancağımız, biz dükkânımızı sabır çarşısına açtık, elbette müşterimiz akli başında düşünceler olacak, ayağı yere basan kelimelerle alışveriş yapacağız.

Gündüz hayal, gece düş kapılarında dolaşacağız. Gezerken birbirimizin yanında, uyurken birbirimizin başucunda birbirimizi bekleye bekleye bu sevdayı olgunlaştıracacağız. Sonumuz ne olur orasını bilmiyorum. Ama biliyorum ki kalbimiz bir saatin akrep ve yelkovanı gibi birbirimiz için tik tak tik tak atacak. Yine biliyorum ki birimizin kalbi durursa diğerimizin kalbi bir işe yaramayacak.

Allah kalu belada insanın yüreğine attığı tohumu ayrı memleketlerde de olsa nasıl yeşertiyormuş buna şahit olduk. Biz bu gül tohumunun önce fidan daha sonra gül ağacı olması için çabalayıp durmuyor muyuz! Fidanımızı zaman zaman gözyaşlarımızla sulayacağız çünkü buna mecburuz.

Bazı kelimeler yüreğini kanatıyor değil mi? Ne yapalım, hayatın gerçeği bu. Bazı kelimeler yüreğimizi kanatların üzerine yatırıp uçurur, bazıları da harakiri* yaptırır. Ama hayat her şeye rağmen devam ediyor değil mi? Evet hayat her şeye rağmen devam edecek, acısıyla tatlısıyla bu hayatı yaşamak zorundayız. Öyle kolayına pes etmek yok. Hayattan intikam almak diye bir seçeneğimiz de yok. Çünkü hayat biziz, biz bizden nasıl intikam alabiliriz.

Arabesk bir hayat tarzını hiçbir zaman benimsemedim. Dağılacağım zaman Allah'dan yardım diledim. İçimin dağlarına çıktım, bir türkü tutturdum, başımdaki efkâr bulutları dağıldı. Kendi yağmurumla ıslanarak kendime döndüm. Bak yineliyorum; ara sıra kendi yağmurunla ıslanmaya bak gerçekten rahatlayacaksın.

Cancağızım bazen dellenecek gibi oluyorsun değil mi! Bak bu iyi. Böylece aklın kıymetini bilmiş oluyorsun. Bundan daha büyük nimet mi var. Dellenecek gibi olduğun zamanlarda estağfur tövbe de, git bir abdest al, gerekiyorsa iki rekât namaz kıl. Bak bakalım aklın nasıl yerine gelecek ve ayakları yere basan düşüncelerle kalbimin ziline dokunacaksın.

Kalbimin ziline dokundun mu

Evet tokundum

İçerde kimse var mı

Bilmirem

Ne bilirsen

Ne yi ne bilirem

Yani sen içerde değil misin

Hangi içerde

Kalbimin içinde

Ya men hardayım

Yok har da değil yar dasın

Hangi yarda?

O yar da

O yar da kim

Orasını da sen deyeceksin!

Hayatım, biraz gerginliğini alayım dedim, birbirimizle konuşmaya çalıştık. Ne yapalım şimdilik böyle bazen kendi kendimizle, bazen birbirimizin hayaliyle konuşacağız. Ama kanımızın sütümüzün emri dışına da asla çıkmayacağız.

Biliyorum, her gece özün kabaran bir deniz, bazen içindekileri kıyıları çarpıyor, bazen da kıyılarında ne varsa alıp içinin derinliklerine çekiyorsun. Cancağızım biz maratoncuyuz yani uzun koşucu. Daha ilk bin metrede nefesimiz tıkanacak, kendimizi yarışın dışına atacakmış gibi rahatsızlık emareleri taşımaya başladık. Daha yeni Bismillah dedik. Elbette ilk etapta zorlanacağız, ama ilerleyen zamanlarda daha tempolu koşarak nefesimizi ve kendimizi tüketmeden koşacağız. Arkadan gelen bizi geçecek diye korkuyorsan boşuna korkuyorsun. Çünkü arkamızda kimse yok. Biz birbirimizle yarışıyoruz. Ara sıra bir yerlerde soluklanacağız, bir türkü yakıp ısınacağız, bir of çekip önümüzdeki dağlara Ferhat'ın Şirin'in nefesini üfleyeceğiz. Unutma ki yolda başımıza bir kaza gelirse bir başkası acımayacak, yine birbirimizin acısını birbirimiz duyacağız.

Kalbimizde başlayan bu kalkış noktası, birbirimizi aynel yakın görmeye başladığımız ve soluklarımızı birbirimizin yüzünde, kalplerimizin bir kelepçe gibi birbirine geçtiği anda finışı göğüsleyeceğiz. Zor bir yarış değil mi? Allah'ın izni ile zoru başaracağız. Sabır, sükunet ve dua, yüzümüzün akıyla bu yarışta kazanmamıza yetecektir inşallah.

Cancağızım bir ipek böceğini düşün; önce yumurta, sonra tırtıl ve sabırla kozayı örme meşgalesinden sonra tırtıl ördüğü kozanın içinde kelebek olarak çıkıyor ve yumurtalarını döktükten sonra kelebek olarak dünyaya gözlerini kapıyor. Biz daha tırtıl olacağız, kozamızı örmeye başlayacağız, kozanın içine gireceğiz, kozadan kelebek olarak çıkacağız, yumurtalarımızı bırakacağız ve Allah izin verirse öbür dünyada tekrar buluşmak için uykuya dalacağız.

Ah canım, düşüncelerinin cendereye alındığını biliyorum. İnsansak sıkıntılara göğüs gereceğiz, selamete çıkmak elbette kolay olmayacak.

Adem ile Havva annemizi düşün, cennetten kovulduklarında birbirlerini bulana kadar ne sıkıntılar çekmişlerdir. Birbirlerinin izlerini kaybetmişler, birbirlerini bulmak için sadece Allah'a yalvarmışlar. Allah'da onların dileklerini kabul edip tekrar birleştirmiş ve biz de böylece yalan dünya meskenine düşmüşüz. Allah hiç kimseye kaldıramayacağı yükü yüklemeyemi demiştim. Takdiri ilahi diye bir şey var. O neyi takdir ederse o olur. Biz sadece içimizden geçenleri birbirimizden beklediğimizden yeise kapılıyoruz. Bir kere Allah'dan ne istersen Allah onu verir. Israrla şerri mi istiyorsun, şerri, sevgiyi mi istiyorsun sevgiyi, vuslatı mı istiyorsun vuslatı verir. Buna inancımız tam olduğu zaman hayatımız kalbimiz gibi işliyor demektir.

Cancağızım şu anda sana bu satırları yazmaya başladığım zamanda kendini gecenin kollarına atıp hayalimle biraz hasbihal ettikten sonra uyuyacaksın. Ben geceni beklemeye devam edeceğim. Sen de benim beklediğimin farkına varıp benim ağzımla:

Geceyi üstümü bir yorgan gibi

Örtüp gidiyorsun uykum gelmiyor diyebilirsin.

İstersen senin ağzından kendime bir dörtlükle iyi geceler dedirteyim:

Hasretini bu sinemde saklarım

Gözüm yumar hayalini koklarım

Uyanınca sağ yanımlı yoklarım

Yokluğuna dayanamam Tayyibim

Nasıl şiirini beğendin mi. Ben beğendim. Daha iyisini yazarsan da bu senin paşa gönlüne kalmış.

Sabır, sükûnet ve sadakatle yüreğimizin meydanına doğru yürüyeceğiz. Yürüyüşümüz hayatımızı anlamlandırır. Kal sağlıcakla.

20.10.2004 Saat: 22.05

*Japonların bıçağı karınlarına batırıp bıçağı döndererek ölüm acısının tadına vardıkları intihar şekli.

Ey can, ne zaman vaktine misafir olsam, akılla gönül yolları arasındaki tali yollara saparak ya beni dinliyormuş gibi yapıyorsun ya da aklından geçenleri dinlemek ve anlayabilmek için yoğun çaba sarfediyorsun. Bir insan bu kadar imtihana tabi mi tutulur? Maksudın üzüm yemek mi bağcıyı dövmek mi bir anlayabilsem ona göre hareket edeceğim.

Cancağızım hem senaryoyu kendin yazıp hem de bana dikte ettirmeye mi çalışıyorsun. Benden istediğini tam manasıyla bir öğrenebilsem hem sen rahatlayacaksın hem de ben rahat nefes almış olacağım. Allah aşkına benden istediğini lütfen bütün ayrıntılarıyla yaz ki dilim döndüğünce isteklerine cevap vereyim ve ondan sonra da kendi işimize bakalım.

Dostluk sevgisinin sınırlarını çizemeyecek kadar geri zekalı değilim. Kitaplarım ile ilgili düşüncelerini bir çok okuyucu da senin gibi değerlendirdi. Bazı okuyucularım o kitabın bir Leyla Mecnun denemesi olduğunu, ama yazanın hiçbir zaman Mecnun olmadığını farkına vardı. İşte sanat bu olsa gerek diye düşünüyorum. Genceli Nizami o kitabı yazarken, Fuzuli kendi diliyle anlatırken, Sezai Karakoç bir başka şekilde yorumlarken, Mecnun'un yerine kendilerini koyup, Leyla'nın ve Mecnun'un acılarını tarife çalışmadılar mı? Sen illaki bana bir Mecnunluk yakıştırmak istiyorsan –ki ben Ferhat olmayı isterim- külüngü kalbinin dağlarına vurarak sana özümden su akıtmaya çalışırım. Gerçekten bir Ferhat ile Şirin hikayesi yazmak istiyorsak –ki durum ona doğru gidiyor- Bu yazılacak Allah'ın izni ile. Birbirimize kavuşacak mıyız, kavuşamayacak mıyız orasını Allah bilir. Benim görevim o aşk ile kalbinin dağlarına külüng sallamaktır. Hem bu benim Ferhatlığa yeni soyunuşum değil. Yıllardan beri bir Şirin arıyordum ve Şirin'i ararken de:

İlk senden öğrendim kazma tutmayı

Kayaya külüngü töllü vurmaya

O gündür bu gündür aşkı anınca

Kafeste kuşumun gözleri parlar

Ah usta bu işler ne güzel işler

Şimdi bu mesleği kaç kişi düşler

Bak işte Allah, ayrı memleketlerde de olsak seninle karşılaştırdı. Kendini Şirinliğe layık görmüyor musun? Kendine bir dost arıyorsan o fırsatı kaçırdın. Kalbimin kafesindeki kuşu gönül köşküne sen davet ettin. İllaki kovalamak istiyorsan, buna gücün yetmez. Çünkü kalbinin çıkış kapısını bilmiyorum. Kalbinin bir köşesine mezarımı kazmak zorunda kalırsın, hem de kendi ellerinle. Sana şöyle bir örnek versem ayıp olmaz değil mi? Üstad Necip Fazıl bir sohbetinde şöyle diyor: “otuz yaşıma kadar yazdıklarımı ve yaşadıklarımı toplayıp çöp kutusuna attım. Çöp kutusunu karıştıranlar da kediler ve köpeklerdir” diyor. Ben de diyorum ki: Seni tanımadan önceyi, toprağa gömdüm. Toprağı deştiğin zaman ancak cesetlerle karşılaşırısın.

Cancağızım senden özellikle istirham ediyorum, bir daha benden hayatımın dökümünü isteme. Hayatımın dökümünü yapacak olsam senden iyi bir dostu bulamazdım. Ama üzerini çizerek söylüyorum. Sen dostum olmayı kabul etmedin. İlk ateş kıvılcımları senin gözlerinden çıktı. Hem yüreğimi yakıyor hem de “daha önce nasıl yandın” demeye mi çalışıyorsun?

Cançiçeğim, hayalimi kalbine bastığında kalbin hiç mi titremiyor, sana nasıl ihanet edebilirim, kalbine diktiğim fidanı nasıl sökebilirim. Yüzüme baktığında için ısınmıyorsa, lütfen gözlerini kapa biraz dinlen sonra tekrar bak. Kalbinin koltuğunda oturmuyorsam istediğin hakareti yapabilirsin. Yeni yetme toraşan gençler değiliz, kalbimizin tik tak atışandan, aklımızın ileriye dönük planlarından haberdarız. İllaki kendimize karşı bir işkence metodu geliştirelim diyorsan bak bunu beceremem. Ne yaptığımı biliyorum ve ne yapmak istediklerimi de planlıyorum. Aklımızdan ve gönlümüzden geçenleri kendimizden ziyade Allah daha iyi biliyor.

Allah’a sığınarak ömrümüzü bereketlendirmesini, gönül ağacımızın meyve vermesini dilemekten başka yakarışımız mı var?

Ey içimden geçenleri kendimden iyi bilen Allah’ım, bize yanlış yaptırma, sana layık kul ve helal düşünceden bizi uzaklaştırma....

21.10.2004 Saat: 22.50

AŞK BİR NİMETTİR

Aşk bir nimettir.

Kendinizden kaçarken ya da kendinizi ararken gözünüze bir göz değer, gördüğünüzü doğrulamak için gözlerinizi kırıştırırsınız ki aynı göz gözlerinize bir

daha değecek mi diye. Ah o ikinci bakış yok mu; gönül denizinize düşen zokayı tüm tıs yuttuğunuz andır o an. Siz onu denizinize çekmek istersiniz o sizi kendine...

Aşk bir nimettir.

O gönül bahçenize bir şekilde dikilen bir gül fidanıdır. Tomurcuğa durana kadar onun farkında bile değilsinizdir. Ah o ilk tomurcuk var ya; kanınızın kıpırdamasına içinizdeki kuşun sabah uykusundan uyanışı, silkelenişi, sesini gök kubbeye salışı içinize ılık ılık bir şeylerin akmaya başladığı andır o an. Artık kanınızı zaptedemezsiniz. Her sabah tomurcuğa düşen çiğ damlası göz yaşlarınızdır. Acılar diken gibi batar yüreğinize, kanamak zorundasınız. Her diken batmasında damla damla kanınızla tomurcuğu emzirirsiniz. Canınızın yanında kanın ne önemi var onu bir an önce gonca güle döndürmek için bedeniniz, göz yaşlarınız bir serenadın başlangıcıdır. Sesinizin sıcaklığı gülün iliklerine kadar işlemeye başlar ve gül bir gonca olmaya. Siz tam gülü dudaklarınıza değdireceğiniz sırada ötelerden ses duymaya başlarsınız. 'Dokunma o güle.' Zaten o güne kadar hiç dokunmadınız ki. Sadece besleyip büyüttünüz o gün gelince koklayacağım diye. Ah o gün var ya o gün. Ondan sonraki günlerin habercisidir, artık yüzünüz gülkurusu rengine bürünecek ve içimizdeki ateşle kendinizi yakmaya başlayacaksınız.

Aşk bir nimettir.

İnsanı yolundan aleder, halini bir güzel hal eder, gönül sofrasını çul eder, ağusunu bal eder, boyun ince dal eder, bağrın sina çöleder, tomurcuğu gül eder, akıllıyı del'eder, omuzlarda sal eder, bir ahuya kul eder.

(Yavuz Sultan Selim Mısır seferine çıkacaktır. Cariyelerinden birisi Hünkâr'a sevdalıdır ama bunu bir türlü diyemez. Bir gün Hünkârın görebileceği bir yere:

Cariye: Seni seven neylesin

Yavuz: Çekinmesin söylesin

Cariye: Korkar ise neylesin

Yavuz: Hiç korkmasın söylesin

Bu yazıyı okuyan cariye en güzel elbiselerini giyerek elinde bir sini ile hünkârın huzuruna gelir. Yavuz'un gözlerinden yüreğine bakar. Yavuz o dizeleri yazanın bu cariye olduğunu anlamakta gecikmez ve aynı duygularla cariyeye bakar ki o ne bakış; cariye bir anda olduğu yere yıkılır ve ölür. Cariyeye türbe yaptırılmasını emreder ve 3 gün sonra Mısır seferine çıkılır.)

A hünkârım sırtındaki şirpençeyi tabiplere göstermekle hata ettin o yaraya cariyen dokunacaktı ki merhemin onun ellerindeydi. Seni öldüren o yara değil o cariyenin içine düşürdüğü ateştir. Ha bu şiiri de onun için yazmadığını kim söyleyebilir.

Şirler pençe-i kahrımdan olurken lerzan
Beni bir gözleri ahuya zebun etti felek
Aşk bir nimettir.

Bazen hatlar kilitlenir, göğünüzden turnalar geçmez sesinizle yarınızın kulaklarından öpemez, mendil sallayarak selamı ulaştıramazsınız. Yar orada siz burada birbirinize ulaşmanın bütün yöntemlerini denersiniz ama ulaşamazsınız. Ah işte o ulaşamama var ya; o an avuçlarındaki dua kuşlarınızı uçurmak ve kuşların arkasından gözlerinizi kapayarak yarın yanına gitmeniz yok mu; bütün iletişim araçlarından daha hızlı bir şekilde yar kapısındasınız. Yar iki şak olan yüreğiyle sizi karşısında görünce o an sizin de yüreğiniz iki şak olur ve bir şakırtı başlar göğünüzde. Ah o yağmurlar yok mu ah o yağmurlar; gönül topraklarının çatlayan dudaklarından öpen.

Aşk bir nimettir.

Bazen çok uzaklardan esen bir rüzgar sizin de zayıf bir dalınıza selam verir, diğer dallarınız sallanır. Belki birkaç saat belki de günlerce kırılan dalınızın acısı bedeninizi sarsar acıdan kıvrım kıvrım kıvrınırsınız. Selam verenlere sırttır, bir şey soranlara gayesiz bakışlarla cevap verirsiniz. Bir şeye tam dokunacağınız sırada onun elinin orada olduğunu, bir şeye baktığınızda sizden önce onun gözlerinin izlerini orada görürsünüz. Bir türküden bir söz içinize köz gibi düşer, kan basıncınız yükselir, gayri ihtiyari elinizi kalbinize götürürsünüz. Kalbinizdeki kuş kuşkulanır. Kemik kafesini parçalayıp diğer kafesteki kuşun da sahibiyile arası açık olduğunu hisseder.

Ah o hissetme var ya ah o hissetme; işte tam o anda gökyüzünde ne kadar başı boş bulut varsa gelir gözlerinizde toplanır. Ah o toplanma anı var ya ha işte o toplantıdan haberdar olan diğer kuş sahibi bir şimşek gibi bulutlarınızı aşılır. Parmaklarınız titreyerek tuşlara dokunduğunda ah o dokunma var ya ah o dokunma; onun cebinden başlayıp bütün yüreğini titretmeye başlar ve ses kulaktan kalbe doğru akmaya başladığında yüzünüzde bahar yağmurlarıyla, hayatı yeniden selamlarsınız.

Aşk bir nimettir, şükretmesini bilene.

13.12.2004 Saat: 23.06

“BEN SENİ HİÇ SEVMEDİM Kİ”

Ben seni hiç sevmedim ki!

Bir eylül sabahı uzak iklimlerden gelip gönül göğümden süzülerek vaktime konan gözlerinde abıhayat iksiri taşıyan, kalbimdeki kuşu uyandıran sonra gagasından öpüp Allah’a ısmarladık demeden uçup giden bir allı turnayı sevdim.

Ben seni hiç sevmedim ki!

İçinden geçenleri benden saklayan ve bir bahane ile anı görüntülemek için deklanşöre basıp bedenimizi bir kareye sığdıran bir fotoğrafçıyı sevdim.

Ben seni hiç sevmedim ki!

Geldiği yere geri dönen, sesiyle yüreğimden öpen, harmanımı tutuşturan, beni dünyanın en mutlu insanı yapan, geceyi ve gündüzü paylaşmaktan haz duyduğum, damarlarımda kan gibi dolaşan ve bir mesajında:

Kalbimin vuracak damarı oldun

Derdime gamıma galanım oldun

Kalbime bakıştan duyanım oldun

Ben sana muhtacım sen bana muhtaç. diyerek dönüşü ancak toprakla mümkün olabilecek bir sevda ateşini kalbime koyan, acımı hissedene, sevincimi paylaşan, yakan, kavuran, küllerimi havaya savuran, küllerimden tekrar ateş yakıp gam dağlarını tutuşturan, gözlerimden bulut sağdıran, kalbimi sıkıştıran, nefesimi daraltan ve açan, olduk olmadık korkuları içime salan, akşam kara bulutlarla gelen, sabah bahar esintisiyle uyandıran, bazen kolumu kanadımı kıran, bazen kolum kanadım altına giren bir simurgu sevdim.

Ben seni hiç sevmedim ki!

Sazını boynuna asıp meydanda er dileyen, kirpik ordularıyla gönül sarayımı kuşatan ah dedikçe kirpik atan yüreğimi hedef tahtası yapıp ordularına ok attıran sonra Koç Köroğlu gibi meydanda dönüp duran, dilini kılıç gibi kullanan ve her darbeden sonra kanayan ruhuma yalnızlık süren,

acım arttıkça kendinden geçen, sonra vicdana gelip yaramı gönlünün sargı bezleriyle saran bir aşağı sevdim.

Ben seni hiç sevmedim ki!

Her sabah telefonumla birlikte kalbimi titreten, sabah işe vardığımda sevgi çayımı önüme koyan, güne gülümseyerek başlatan, hasreti yüreğinde taşıyamayıp benimle bölüşmeye çalışan, kavuşmak için dua katlarına avuçlarındaki kuşları gönderen, eyleme birlikte katılmamız için her gün en az on kere telefonumu çaldırıp sevgiyi gündemde tutan, efkâr barometrem yükseldiğinde içimi ısıtan kelimelerle vaktimi selamlayan bir güzeli sevdim.

Ben seni hiç sevmedim ki!

Zamanın bir kavşağında çelik gövdeli bir kuşun içinde Bakü semalarında süzülerek toprağa basacağım hayaliyle yaşadığım ve hayalimi gerçekleştirmek için hazırlık yaptığımdan haberi olmayan yola çıkarken falan zaman orada olacağım beni bekle diyeceğim ve beni bekleyecek, vuslat anında kalbimin durmasından korktuğum ve korkumu mutluluk gözyaşlarıyla savuşturacak Zengilanlı birisini sevdim.

Ben seni hiç sevmedim ki!

Hasretime daha fazla dayanamayıp:

Sensin yüreğimin gönül hemdemi

Sensiz bu dünyada yerim yok benim diyerek yola çıkan, yoluna kurban olduğum belimdeki çocuklara ana olarak düşündüğüm, ağladığımda göz yaşlarımı kirpikleriyle silen, havaalanında kucaklaştığımızda bağrıma basacağım, İstanbul'u, Bursa'yı, Eskişehir'i, Konya'yı, Kayseri'yi ve yüreğimin şehrini gezdireceğim, hayatı anlamlandıracağım, helalinden eşim diyeceğim, nefesini koklayacağım, kokusunu bizzat duyacağım onsuz bir hayatı düşünemediğim bir "Gurbet Kızı"nı sevdim.

Ben seni hiç sevmedim ki!

Beni gönül bahçesine davet eden, ilk ve son seveni olacağımı söyleyen, damarlarımdaki kanla tomurcuğunu sulatan, gonca bir gül olunca bir başkasına toprak olmadan kokmayacağını söyleyen, rengimi uçuran, betimi benzimi

attıran, bazen damarlarımdaki kanı foşur foşur akıtan, bazen serum gibi damla damla emen bir gülü sevdim.

Ben seni hiç sevmedim ki!

Nöbetleşerek birbirimizin gecelerini bekleyen, birimiz uyurken diğërimiz gözümüzü kırpmadan uyuyanın yüzünü seyreden ve bazen yağmur bulutlarına yakalanıp farkına varmadan yağmur damlalarını sevdiğinin yüzüne damlatan ve gayri ihtiyari onun uyanmasını sağlayan, sonra ikisi de uykusuz kalan, sabah işe zor yetişen ama halinden şikayetçi olmayan, canım dediğinde ağzında binlerce can dökülen, kanım dediğinde damarlarındaki kanların harekete geçtiğini bizzat duyan, hayatım dediğinde ilk tanışıklıkla birlikte başlayan ve ölünceye kadar hayat arkadaşı gibi hayatım kelimesine anlam yükleyen ve şu anda kendisine mektup yazarken benden mesaj bekleyen, telefonumu çaldıran, bu gün benim hayalimle gezerken bir taksi altında kalma tehlikesi ile karşı karşıya kalıp Allah'ın bana bağışladığı sevgimi yüreğinden taşıran gece boyu hayaliyle yanımda duran, ya da hayalimi yorgan gibi üzerine çekip gelecek için planlar yapan, canımdan bir parçayı sevdim.

Ben seni hiç sevmedim ki!

Küçük bir kasabada öğretmenlik yapan, hasretle mektubumun yolunu gözleyen, mektubum eline geçince sevincini göremediğim, mektubu yakalattığında içini nasıl bir korku sardı bilemediğim, her gün benden bir haber var mı diye internet kafeyi yol eden ve iki satır yazmak için bile olsa elleri titreyen, mektuplarımı yetirince anlamayan anlamak için de “daha açık mektup yaz” diyen, Ferhat ile Şirin, Kerem ile Aslı, Yusuf ile Züleyha vs. hikayelerini belki de okumamış olan. Beni okumaya çalışan okurken yanlış anlayan, sevmekten haz ve huzursuzluk duyan, sevgimin kendine yetmeyeceğini sanan, bazen cesaretlenip bu sevdanın sonunda ölüm yok ya deyip:

Aşığım yaraya merhem eylerem

Bu canı o cana kurban eylerem

Sene yetmek için isyan eylerem

Sen seven keslere yardım et Allah.

diye Allah'dan yardım dileyen ama hayır ve şerrin Allah'dan geldiğini bildiği halde kalbi mutmain olmayan sevgiyi yüreğinde taşıırken düşürürüm endişesi ile hesapsız kitapsız hareket eden, susadığı zaman göz çeşmeme gelen bir sunayı sevdim.

Ben seni hiç sevmedim ki!

Helali olması için bir dağı delerek su getirme şartı koşulan, külüngü dağa vurmaya başladığında başka dağların ses verdiğini duyan, içinden bana imkansız şart koşacağına öldürseydin de kurtulsaydı diyen. Ferhat Hu deyip külüng salladıkça kayalardan çingı çıkarken yüreği tutuşan, günlerin, haftaların, ayların imkansız başarmaya yeminli Ferhat için iş olmadığını gören ve Ferhatı diye bağırınca Ferhatı iştaha getiren ve son külüng darbesiyle birlikte dağı delen ve dağın öbür yamacındaki suyla suya kapılan Ferhat'a arkasından Ferhatıttttt suuuuuuuuu diye bağırın Şirin'i sevdim.

Ben seni hiç sevmedim ki!

Hesabı kitabı sevgi üzerine kurulan ve severken önceleri hiçbir şart koşmayan, sevgiyi bende tadan, yakmayı bende deneyen, ayrılığın ölümden zor geleceğini bilmeyen, kavuşmayı bir beden bir bedene sarılması zanneden, Allah'ın ipine sımsıkı sarılıp O'ndan yardım dilemesini bilmeyen ve O'na gereği gibi kul olmadan istediklerine kavuşacağını bilinciyle hareket etmeyen, korkularının üzerine gitmeyip, korkularının altında kalan, önceleri gözlerini gözlerime doya doya baktırma hayali ile yanıp tutuşan, şimdilerde bu aşkın yükünü kaldıramam endişesi ile kendini ve beni yeyip bitiren ve bundan dolayı boynumu kendi buynu gibi bükme isteyen bir sümbülü sevdim.

Ben seni hiç sevmedim ki!

Kaç bahardır gönlünün toprağında beslediği sevgiyi sunabilecek bir sevgiliyi bekleyen, sevgiliyi tam bulmuşken değerinin bilinmeyeceği endişesi ile tekrar toprağına dönen, bir başka zamanda tekrar o sevgiliyi göreceği mi göremeyecek mi bir anlık da olsa düşünüp hayatını derinden etkileyecek bir karar alıp almama arasında bocalayıp duran, ve toprağında söküldüğünde sevgilinin toprağında bir daha açamam endişesiyle içinin derinliklerine gömülen bir kardeleni sevdim.

Ben seni hiç sevmedim ki!

DAYAN EY KALBİM

Dayan ey kalbim

Kaç karakış geçirdin, kaç baharı selamladın. Geriye dönüp baktığında hatıraların arasında filiz veren bir karanfil, bir gül, bir lale, bir boynu bükük sümbül gösterebilir misin? Gösteremiyorsun değil mi? Öyle bir anekdot olsaydı çarpıntın fazlalaşır efkar barometremi yükseltir gözlerimi bulutlandırır ya dağlara doğru ya da gökyüzüne bakmamı ister gözlerimi kapatır bir çırpıda geçmiş zamanlara dalmamı isterdin.

Dayan ey kalbim

Ağaçlar son yapraklarını dökmeye başladı, şunun şurasında bahara ne kaldı. Seni sevgilinin ülkesine götüreceğim. Ömrünün bu sonbaharını, sombahar olarak yaşamak istemez misin! Yıllardır saçlarına yağın karları düşün, sevgilinin sıcak bakışları arasında ömründe gecelerin çıkarıldığında çakı gibi bir delikanlı olduğunu görmek istemez misin!

Dayan ey kalbim.

Bunca zamandır acılarla koyun koyuna yata yata hüzünbazlaştın. Nerede bir bulut görsen peşine takıldın, nerede bir acı söz işitsen sancısı seni vurdu. Bir gülün kokusunu damarlarında hissetmek, bir sümbülün boyun büküklüğünde efkarlanmak, bir karanfilin koklandıkça kokusunun çoğaldığına şahit olmak mı istiyorsun; o zaman atış ritimlerini gözden geçir, başımıza iş açma!

Dayan ey kalbim.

İçinden geçenleri tel ile kağıt ile turnalarla gönderdiğin sevgili yolunu gözlüyor. Kimi zaman gönül sazını eline alıp dağlara bakarak;

Ay dağlar sıyrılin borandan kardan

Gözlerim yollara dikildi kaldı

Kendimden geçerim geçemem yardım

Hasretinden boynum büküldü kaldı

Diye bir yandan türküler yakmaya başladığından, gözlerinin bulutlandığından ve her akşam ellerinin niyaz makamında durduğundan haberin yok herhalde. Artık hazırlık yapmaya başlayalım. Gerçi geçenlerde doktor bir gözden geçirmiş atış grafik çizelgeni çıkarmıştı. Sen geç o doktoru, esas muayeneni sevgili yapacak kalbi ile seni dayanıklılık testine tabi tutacak, kul yapısından geçerli not aldın. Görelim Allah yapısı avuç içi kadar bir etle testinin sonucunu.

Dayan ey kalbim.

Allah'dan başka bir dostunun olmadığı, sevgilinin yurduna gideceksin. O gün o saat için sevgilinin başında bir hal olur, seni karşılamaya gelemeyebilir. Arzuhalini anlatacak ne bir dostun ne bir yarenin var, onun seni bulması için Allah'a dua edeceksin. Dualarının kabul olması için de her geçen günü boşa savmayacaksın, şeytanın vesveseleri sonucu yapman gerekenleri yapmadığını biliyorum bir an önce görevlerini yerine getir, oraya iş götürmeye tevessül etme, zira orada yapacak bir sürü işlerimiz olduğunu biliyorsun.

Dayan ey kalbim.

Bunca yalnızlığı, sıkıntıyı yararak erdemlerimizi nasıl koruduysak bu seferde kendimizi korumasını bileceğiz. “Sabır acıdır ama meyvesi tatlıdır” ilkesinden hareketle bu yaşa kadar geldik. Sevgili hazırlıklarını yapıyordu, gönül sofrasını donatmaya başlamıştır bile. Aman ihtiyatlı davran heyecana ve sıkıntıya mahal verme. Sayılı gün tez tükenir derler. Şunun şurasında bahara ne kaldı, yarın bir gün cemre düşecek, ağaçları çiçekleri, hasret vuslatı selamlayacak, hayata yeniden aşılanacağız. Ya yeni bir hayata başlayacak ya da “Şer bildiğimiz şeyde hayır, hayır bildiğimiz şeyde şer”le karşılaşacağız.

Dayan ey kalbim.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BASINDA TAYYİB ATMACA

3.1.Tayyip Atmaca Hakkında Çıkmış Yazılar

‘Bende Yanan Türkü Sende Sönüyor’

Sönen türkülerin gamlı öyküsü...

Doç.Dr.Tamilla Abbashanlı

Dilimin altında sözler köz oldu,
Efkâr soluyorum sabaha kadar.
Gam yüklü türküler gelip geçiyor,
Saçının teline dokunamıyorum.
Bende yanan türkü sende sönüyor,
Dumanlı dağlara çekiliyorum.

Bu mısralar şair Tayyip Atmaca'nın "Bende Yanan Türkü Sende Sönüyor" kitabındandır.

Şair Tayyip Atmaca kahramanlığı yüreğinin ve bileğinin gücüyle kazanan altın madalyalı şehir, Kahraman Maraş'ın Afşin Topaktaş köyünde doğsa da uzun süre Osmaniye'de yaşamıştır. Her zaman edebi camianın içinde olmuş, bir süre İstanbul'da yaşamış, oradan Osmaniye Belediyesine memur olarak geri dönmüştür. Şu anda Eskişehir'de Odunpazarı Belediyesinde Nikah memuru olarak çalışmaktadır. Şiirleri ve nesir yazıları (bu yazılara mensur şiirler de denilir) Türkiye'nin çeşitli gazete ve dergilerinde yayınlanmaktadır. Osmaniye'de Güneysu Kültür Sanat Edebiyat Dergisi, Kırığı Şiir Dergisi ve Eskişehir'de Ardıç Kültür Sanat Edebiyat Dergisinin yayın yönetmenliğini yapmıştır.

Tayyib Atmaca'nın "Bende Yanan Türkü Sende Sönüyor" kitabını seve-seve okudum. Kitap hakkında ne deye bileriz? Önce onu deyek ki, şiirlerin konu sırasıyla düzümünde klasik yolla gedilmeyip. Klasik yol deyende neyi nazarda tutuyoruz? Yani şiirleri konulara göre ayırmayıp. Bu da bir usuldur, zaten şairler azat kuştur, şiirin semasında istedikleri gibi uçabiliyorlar. Tabii ki, her bir şair gibi onun da şiirlerinin içinde çeşitli konular var. Meselen, şairlerimizin çoğunsunda Türkiye, Anadolu, dinimiz, doğa, şehirlerimiz, İstiklal Savaşımız, Çanakkale, Atatürk, acılarımız, aşk vs. Sırasıyla gösterilse de, bu Tayyib Atmaca şiirinde bir farklı şekilde Yüce Tanrıya tutarak ondan sığınacak liman, mühlet istiyor. Onun bu şiirdeki işlettiği ifadeler sadece ona ait değil, bütün insanların arzusudur:

Aç kalmadım aç halinden bilmedim,

Nimetler şükürsüz eriyip gitti.

Sevgili evine dönmedi evim,

Soframı aşkınla donat Allah'ım. (s.7)

Şair burada özünden konuşmakla aslında Allah'ın naşükür bendelerinden söz açır, onlara mesaj gönderir.

Tayyib Atmaca'nın bütün şiirleri maneviyatımızı temizleyecek şiirlerdir. Hangi konuyu ele alırsa, hep insanlara faydalı söz demeye çalışır. Şiirlerin felsefi yönü çok güçlüdür, tabii ki, bu berede örneklere dayanarak fikirlerimizi açıklayacağız. Bir de şiirlerin dili ve üslubu güzeldir. Bu güzelliği de yaradan şiirlerindeki mecazlar, antonimler, teşbihler, sözlü halk edebiyatından istifade etmesidir. Samimi söylemek lazımdır ki, şair Türkçe'yi güzel bilir ve şiirinde bunu yerli-yerinde kullanır. Bunun da nedenleri var. Şair zengin kültürü olan bir elde doğmuş, bu kültürün bazıları anne sütüyle onun içine hopmuşdur. Gençliğini yaşadığı Kahramanmaraş, Osmaniye eli Karacaoğlan yurdu, şiir-sanat bölgesidir. Yaşayan efsane şairimiz Bahaettin Karakoç'un yurdudur. Böyle bir diyarda yaşamak Tayyib Beyin dünya görüşüne tabii ki, müspet tesir gösterecek. Şairin şiirlerinde hasret, niskil, bazen da umutsuzluk var. Şair hayalında yaşattığı, hasretini çektiği şehirden bir şeyler istiyor:

Koca şehir getir gelirken bana,
Üç beş eski kitap beş on kartpostal.
Diline dolanan eski bir şarkı,
Dudağını yakan uzun bir hava.
Gönül defterinden bir gül kurusu,
Mavi bir gökyüzü kızıl bir akşam (s.33)

Tayyib Atmaca'nın "Telli Kavak Yelleri" şiiri insanı hüznü gamlı bir dünyaya götürür. İnsan özünü ıssız bir adada yapayalnız hissediyor:

Yüreğimde telli kavak yelleri,
Estiği zamanlar geçip gittiler.
Sırtını dağ bilip yaslandığımız,
Nice dostlarımız kaçıp gittiler.
Hatıralar soldu gün tükeniyor,
Turnalar sılaya uçup gittiler. (s.21)

Turnaların sılaya uçuşu bu umutsuzluğun geldiği yolu aydınlatır. Sıladan ayrı kalmak şairi çok üzmüş ve bu şiirin doğuşuna neden olmuştur.

Şair bazen şiirlerinde artık kalbinde sevginin olmadığını yazıyor. Ama karşıdaki sevgi onu unutmamış ve bir gün:

Her gece oluklu bir hançer gibi,
Kışlenip durursan can ocağıma.
Seni unutalı yıllar olmuştu,
Hangi rüzgar tandırına üfürdü,
Nereden çakıyor bu kıvılcımlar. (s.26)

Şair kendini inandırmak istiyor ki, onu unutmuştur. Ama asıl sevgi unutulur mu? Azerbaycan şiirinde nasıl denilir: " Ama senden ayrı gezen/yürek değil, beden oldu." Şimdi Tayyib Atmaca ne kadar çalışsa da bu

sevgi onun kalbinden çıkmayıp. Bu arada Azerbaycan'ın ünlü şairleri M.Araz'ın ve N.Hasanzade'nin bu konudaki şiirleri yadıma düştü. M.Araz diyor ki: “Ben kadın sesine yadırgamıştım, nerden çıktın?” N.Hasanzade ise merdivende gördüğü güzele: “Keşke karşıma çıkmasaydın, ya benden önce, ya benden sonra dünyaya gelseydin.”

Yukarıda söyledik ki, Tayyib Bey'in şiirlerindeki dil ve üslup güzeldir. Meselen, teşbihler (benzetmeler) o kadar dakiklikle seçilip ki, hayran kalmaya bilmirsen. Mesela:

Gök yırtıldı, zor dikilir sabaha,
Yağmur benim mallarımı ıslatmaz (s.23)

Okuyuculara takdim ettiğimiz bu örneği “Pazar Mezar Arasında Bir Dükkan” şiirinden götürmüştük. Bu şiirin felsefi anlamı çok derindir. Tabii ki, şair sözün gerçek anlamındaki Pazar ve mezarı kast etmiyor. Bu hayattır, yaşadığımız gerçek hayat. İngiliz Rönesans'ının ünlü dehası Şekspir demişken “Hayat bir tiyatro sahnesine benziyor, her kes gelir, rolünü oynar ve gider.” Tayyib Bey de hayatı Pazar ve mezar arasındaki bir dinler varsa, dükkana benzetir. Satıcı bu dükkânda-yani hayatta oturmuş bakıyor. Eğer hayatında iyi günler varsa, hayat güzeldir, yaşamağa değer. Yok, eğer kimse dükkâna girmirse, demek hayat boş-boşuna geçiyor.

Yine teşbihlerle devam edek. Çünkü bunlarsız şiir boş ve manasız söz yığımından ibarettir. Örneğin,

Rüzgârı tarayan yeleleriyle,
Koşuyor dumanla toz arasında (s.27)

Adeten rüzgâr atların yelelerini tarıyor, şair atların gülcü kaçışını göstermek için yeni bir teşbih bulmuş: Atın yeleleri rüzgarı tarıyor. Ve bir başka örnek:

Kurutsun elesin yoğursun beni,
Yüreğine kına yaksın akşamdan (s.31)

İfadenin gücüne bakın, ya şair kalbindeki onu dertlere salana nasıl da bildirir: “Yüreğine kına yaksın akşamdan.”

Kendimi yedikçe acıkıyorum,
Aşı/yorum, taşı/yorum her gece (s.32)

Tabii ki, dilimizde bu ifade işlenir: Kendimi yedim, bitirdim. Şair bunu kullanarak yeni bir teşbih yaratmıştır.

Tayyib Atmaca'nın dilindeki mecazlar da kuvvetlidir. Onu da deyek ki, teşbihler, mecazlar, felsefi ifadeler zaten bir-birine çok yakındır. Mecaz gibi bu ifade hoşumuza geldi:

Kendimden geçerken sana uğradım
Saçlarını rüzgar savuruyordu. (s.61)

Diyorlar ki, insanlar kendilerinden geçerken dünyadan habersiz olurlar. Fikri daima sevdiğinin yanında olan, onun hayalı ile yaşayan şair kendinden geçende de sevgilisine uğruyor.

Antonimler bildiğimiz gibi zıt ifadelerdir, şiirin dilini rengarenk etmek için işletilir, aynı zamanda şiirin dilini zenginleştirir, güzelleştirir, yeknesaklıktan uzaklaştırır:

Son sarı yaprak düşerken gördüm,
Yeşil türkü vardı dudaklarında. (s.20)

Şimdi bunları acak. Gerçek anlamda baksak “sarı” ve “yeşil” antonim değil. Ama şair burada bunları antonim gibi işletmiş. Sarı-güzü, yeşil baharı ifade ediyor. Demek gizli antonim aşık oldu. Aynı zamanda burada teşbih de var: “Yeşil türkü vardı dudaklarında” Türkünün rengi olamaz, ama yeni türkü yeni sevgi de ola bilir.

Sekiz karış toprak için dünyada

Kendinle savaşta barış isteme (s.35)

kazandığın bu dünyada kalacak. Bahtiyar Vahabzade'nin fikri var burada: "Birce ondan razıyım ki, zmden narazıyam." Tayyib Atmaca da bunu diyor: "znle savaşta barış isteme" Buradaki savaş ve barış antonimdir, buradaki felsefi fikirleri kuvvetlendirmek için kullanılmıştır.

Bir başka örnek:

şerbet zehri keser sunulan tasta,
Zararı kar sayar bütün takasta (s.44)

Her iki mısradaki antonim var: şerbet-zehir; zarar-kar.

Tayyib Atmaca sözlü halk edebiyatımızdan çok ustalıkla istifade etmiştir. Onların bazısının bir az değişirse de esas fikir tahrif olunmamıştır.

Bir yaralı kuş çırpındı kafeste,
Dilimde tüy bitti tam otuz yıldır (s.30)

Tayyib Beyin mensur şiirlerinin dili felsefi yönden çok glcdr. "Gece Sığınaktı Sen Kaacaktın" mensur şiirinden rnek: "Biliyorum dudakların tellerde mızrap diye çağırıyor dilini" (s.37) ve ya : "Geceler kanatır gün yarasını dudakların dişlerinde ezilir sesin dört duvara çarpar ve döner" (s.37). Bir başka rnek "İimin şehrinde Kimse Kalmadı" –mensur şiirinden rnek: "Aha yüreğimin diğer yarısı sende kalanını katıp yanına ya götür bir dağda kat çığ önüne ya da dn iimin sensiz şehrine" (s.39) şair sevgilisinin onu atıp gitmesine çok zgndr. Her kesin dediği gibi onu yanına çağırmıyor, sözün felsefi gücünden istifade ederek onsuz yaşamağın mümkünsüz lğn söylüyor, onu iinin şehrine-kalbine çağırır. "İçime bakacak yüzüm kalmadı, a kaldıkça sözlerimi yiyorum" (s.40). Yine de şair özünü suçluyor, "sözlerimi yiyorum" diyor. Bizim fikrimizce sözleri yemek-şairlikle, sözlerle baş-başa kalmaktır.

Şair Tayyib Atmaca'nın zengin dili üslubu olan şiir gülistanından ayrılmak zor olsa onun yeni şiir gülistanı ile buluşmak arzusuyla ayrıldık. Şairimize söz gülistanından yeni çiçekler dermesini arzu ediyoruz.

'Susarak Konuşsan Gözüm Dinlese'

"Susarak Konuşsan Gözüm Dinlese", ustalığı ve usta kavramını şiirimizde hafızalara yerleştiren ve kendini hep bir çırak olarak gören Tayyib Atmaca 'nın kendisinin de artık bir usta olduğunu gösteren bir gönül destanıdır. Zaman zaman sembolün, zaman zaman müziğin öne çıktığı bu eser insanı bir masal zenginliğinde, ancak gerçekliğin acı ve hüznünü de hissettirerek sürüklemekte. Okurken suyla birlikte akar gibi, okuduktan sonra ayrılığa düşmüş gibi insanı saran bu ahenk kanaatimce ustalık göstergesidir.

Ahmet Yalçınkaya:

Bir yürek yangının damıtılmış sıcaklığını taşıyan bu şiirler, iki harlı şebnem gibi düştü gönlüme...

Bestami Yazgan

İnsan ömrü boyunca yalın gerçekle iki kez karşılaşır; doğumda ve ölümdede. Fakat hiçbir zaman bu tecrübelerini anlatma imkanı bulamaz.. Tayyib Atmaca yalın gerçekten bir şeyler hatırlayabilmenin sıkıntısı ve telaşıyla dönenip duruyor. Gözleri yaş, dili ve kalemi lâl.

Cengiz Coşkun

İçinde "yanarak yunmak, malihülya, insansız kalmak, külüng, peynir gemisi, bela, insan ormanı, dös, gönül kuşu" sözcükleri bulunan bir şiirin veya düzyazının Tayyib Atmaca tarafından yazılmış olmak ihtimali kuvvetlidir. Edebiyatçıyla bazı kavramlar, semboller arasında zamanla bağımlılık oluşuyor. Leyla ile Mecnun özel önem taşımak üzere efsaneleşmiş aşklar, Atmaca'nın kaleminin vazgeçilmezleri; ayrıca N. Hikmet'in etrafı polisli ceviz ağacı da yeni tutkusu olmuş.

Erdal Noyan

Kimileri hayâli formüle etmeye kalktılar ellerinde kırılğan tığlar. Yapamadılar. Ucu hayli açık uzak bir zamandı. Apansız bıraktılar. Aşk gelinceye kadar. Aşk ki mâziye yazılan mahzun bir gelecekti. Üç vakte kadar

daha 'Susarak Konuşsan Gözlerim Dinlese' gelmese, emin ol silinecekti. Suskunluk kimi zaman göz yaşartıcı bir kalemdir. Böyle olması iyidir.

Hasan Ahmet Gökçe

"yüzüme gülün dudağı değdi" İşte Tayyib Atmaca, yaşadığını yazıyor. Metne gerek yoktu belki zaten yaşayarak yazıyor. Bu kitap ve bundan önceki kitap... Kaygılanıyorum bu güzel kitaplara sevinmemle birlikte. Sanırım bu iki çocuk şiirin memesinden beslenerek gelişti ve büyüdü. Benim kaygım Tayyib Atmaca şiirinin süt kardeşleri ile sütünü paylaşırken kendisinin ölmesi tehlikesidir. Damlama şerbeti gibi yüreğini damıtmış Tayyib Atmaca..

Hasan Ejderha

Sevgili kardeşim, dostum; susarak birbirimizi dinlemeye, anlamaya çalıştık. Konuşmanın ötesine geçerek hâl dilini keşfettik.

"Gözlerini gözcü koyup yollara/ Kendine gitmeye başladığında/ Ortasında buluşuruz hayatın" diyorsun. Her zaman, her mekânda dosdoğru yolun tam ortasında beraber olmaktan daha güzel ne var ki...

Harun Gülşen

Hiç kimse susarak bu kadar yüreğe konuşamazdı... "susarak konuşsan gözüm dinlese" okurken kelimelerin içinde yolumu kaybedip, her seferinde tek susuşa çıktığım bir aşk sesi..."bir" aşk, "her" aşkı, bu kadar iyi anlatabilirdi. Susacakların bitmesin Tayyib Atmaca...

Kahraman Tazeoğlu

Yanmayı ve yunmayı hatırlatıyor bize Tayyib. Vezinden, kafiyeden, seslerin raksından, hoş hayallerden, tatlı söyleyişlerden hayli uzaklaşmış olan şiir okuru için biraz zor okunur bir metin, ama imge şaklabanlıkları içine sıkışıp kalan şiirimize yeni bir soluk getiriyor. Karacaoğlan'ın, Dadaloğlu'nun güzellmelerinden kokular taşıyor, dupduru, kolaycacık Türkçesiyle damağınızda/dimağınızda pınarlar kadar temiz, lâleler kadar canlı türkü lezzetleri bırakıyor. İmge yumurtlamak için uğraşmıyor. Çok rahat bir söyleyiş, ifade, hayal, üslup... alabildiğine özgünlük... vezin ve kafiyenin farklı bir sunumu... Başlangıçta biraz zorlansanız da, biraz yorulsanız da değişik bir deneme satırıcı vezin, ses tekrarları ve zaman zaman da kafiye ile harika ses cümbüşleri ...

Mustafa Balcı

"İçeri yazıları" bunlar; "yol"a girme denemeleri. Her cümle derun-ı dilden gelen bir nida; mecruh bir ruhun rakik niyazları! Ve aslında şiir. Kanayan aşk koylarında aşkın tarihini okumaya çıkmış bir adamın tenhaya dönen yelkovanı; tenhaya yani aşkın eşiğine. O büyük sürgün şehrinde, varıp aşk kapılarında "rüsvey" olmaya adanmış kalem. Kutlu olsun.

Mehmet Narlı

Med-cezir vakitlerde yazıldığı belli... Susarak konuşmanın etkisi iliklerinize kadar nüfuz ediyor. Okurken kime ve niçin dediğinizde verilecek her cevabın eksik bir yanı kalıyor...

Mustafa Ö.Evren

Aşk, hayat, insan ve tabiat eksenli bu yazılar, bir şairin gönlündeki şiir merkezinde şiirin başka bir rengini, başka bir boyutunu taşıyorlar bize... Bunlara, birer deneme, günlük de denebilir. Ama bu üç tür arasında (yani şiir, günlük ve deneme) bana hem birbirini tamamlayan, birbiriyle yolları kesişen türler gibi gelmiştir hep...Başat özellikleri ise içtenlik, coşku...Kalbî ürünler başka bir deyişle...Yalana ve riyaya geçit vermeyen ürünler...Bir şairin gönül fotoğrafını bunlardan iyi başka ne verebilir ki?

Mustafa Özçelik

Tayyib Atmaca, heceyi kusursuz kullanışıyla dikkat çekiyordu. Bu kitabında ise yine kusursuz hece ile yazılmış şiirlerini dörtlük formatı yerine "mensur şiir" formatında sunuyor. Aşk temasının ağırlıkta olduğu bu kitap, bu yönüyle bir ilk oluyor.

Tayyib Atmaca'nın ana teması insandır; çürümüşlükten aşkla korunmuş ve erdemlerle donanmış insanın savunulması ve ululanmasıdır. Kültürel kodlarımızdan, manevi değerlerimizden uzaklaşma ve yabancılaşma devranında olduğumuzdan, bu Anadolu'nun erdemli, yüce gönüllü, aşk ehli insanı aynı zamanda bir tür azınlıktır da. Bu az'lık Atmaca'nın şiirine yalnızlık teması olarak girer. Şiirin coşkulu sesinin belirlendiği yer de işte bu trajik noktadır. Ölmekte olan "insan yarımız"a, toprağın altımızda hızla kayıyor oluşuna işaret etmenin trajedisi.

Şaban Abak

Atmaca'nın şiiri, "yeni halk şiiri" diye adlandırılabilir bir şiir.

Cümleleştirilmeye çalışılan o dizeler, uygun yerlerinden kırılarak alt alta dizildiğinde, ortaya Atmaca'nın o bildik bentlerden oluşan güzel şiiri çıkmıyor mu? Doğrusu şairin dizeleri cümlelere dönüştürme çabasına bir anlam verebilmiş değilim; ancak şairi öyle uygun görmüşse, bir hikmeti vardır elbette. Bu hikmet, şu mu acaba? Şiir, bazılarının sandığı gibi cümlelerin alt alta dizildiği söz yığını değildir. Yan yana dizilse de alt alta dizilmeyi gerektirecek kadar sağlam bir kurgu, ritm ve yapı gerektirir.

Onun şiirini okuduğunuzda, Sezai Karakoç'un Monna Roza döneminin sesini duyuyorsunuz. Aşk vardır onda, susarak konuşacak, gözleriyle dinleyecek kadar aşk! Lirik ve çağdaş bir "atışma"! Gerisi? Gerisi büyük ustanın da dediği gibi "kıyl ü kâldir ancak."

Şahin Taş

Üslup meselesi... Bir aşk öyküsü, bir sevda türküsü. Tutkuya, bağlanmışlığı, vazgeç(il)meyi kelimeleri özenle seçerek ince örülmüş bir motif gibi anlatmak elbette mümkün. Bütün maharetini sergilemiş ve püf noktalarına dikkat ederek bir güzel 'sır'lamış. Biçim ve estetik, renk ile parlaklık okuyucunun gözünü kamaştırıyor, yüreğini sızlatıyor.

Birbirine yakın olup da uzak duranların, gönül sazını aynı telden çalanların türküsü bu. "Sır"rı sıyırmaya çalışmayın sakın, o ince zarı öyle bir soyunki, zerre miskal yemiş kalmasın. Afiyet olsun.

Turgay Bozdoğan

Güzel bir bahar akşamı, demli bir cay tadıyla tanıdım Tayyib Abi'yi. Kaleminden dökülen incilerine vurduğum, o essiz sevda insanıyla aynı zamanı paylaşıyorduk. Heyecanlıydım...

Tayyib Abi konuşuyordu. Onun her sözüyle cemreler düşmeye başladı yüreğime...

İşte o vakit anladım, neden bu kadar içten yazdığını! O, yıldızlarla söyleşip, yüreğiyle yazıyordu... Sen hep var ol Tayyib Abi!.

Z.Meftun Öner

3.2. Tayyib Atmaca'nın Gazete ve Dergilerde Çıkmış Yazı ve Şiirleri

Hayatı Şiir Gibi Yaşamak ya da Cevap Hakkı

Şiir, doğruyu, güzeli ve kalıcı olanı yakalayabilmek için yazmak ve okumak değilse, buz üstünde yazı yazmaktan başka bir şey değildir. Şiir insana ne kazandırır ne kaybettirir gibi kendi kendimize bir soru yönelttiğimizde; nasıl yaşıyorsak öyle cevap vermek zorunluluğu hissederiz. Şiiri yaşama biçimi gibi algılamak yerine şiiri yaşama biçimimizin bir aksesuarı gibi düşünmek daha mantıklı bence. İnsan yaşantısında şiirle her müşkülâtını halletmesi; şiire de böyle bir sorumluluk yüklemekte hem şiiri belli bir kalıbın içine sokmak, hem de şairi aşağıların aşağısına çekecek bir şeğin altına sokmak anlamına gelir. Burada şu sonuca varabiliriz: salt şiiri ararken belli kıstaslarımız olacak ama biz salt şiire talip olmak zorundayız. Şairin içi nasılsa, içinden kalemine yürüyen duygular da öyle olur.

Şiir adına ahkâm kesmekten Allah'a sığınırım. Geçmişte böyle hatalarım oldu ise de 'çöpe attım'. 'Kalem ve Onur'un 'Şiir Özel Sayısı' için gönderilen sorulara cevap vermeye çalışmışım. Müslüman bir dünya görüşüyle bu sorulara nasıl cevap verilmesi gerekirse öyle cevaplamaya çalıştım. Görüşlerim mutlak doğrular değildir. Yanlışlarıma her zaman talibim.

Nurettin Durman (Akit 02.08.1996) 'Şiir Özel Sayısı'nı irdeliyor. Öncelikle bir şeyin eksik yanlarını gösterip, doğruları üzerinde bir şeyler söyledikten sonra, eksiklikleri üzerinde tekrar konuşuluyor. Nurettin Ağabey de böyle yapmış. Kendi düşüncelerine göre bir değerlendirme yapıp, herkesin doğrusunu yanlışını ortaya koymaya çalışmış. Aslında yaptığı bir özeleştirmedir. Sayın Durman'ın yazısının genel bütünlüğü içerisinde şahsımı ilgilendiren bana ait alıntılarda esas söylemek istediği yer, kendisi tarafında parantez içine alınıp, daha sonra söylemek istediklerimle çeliştiğini ve bu çelişkidenden dolayı da 'El insaf sayın Atmaca el insaf. Şiirimiz gül kokusu taşıyor, haberin olsun...' Sorunun ve cevabın daha iyi anlaşılması için soruyu alıntılatalım: Bir şairin İstanbul'da yaşaması, İstanbul'da olması ile taşrada bulunması, şairliği taşrada sürdürmesi arasında fark var mı? Veya nasıl bir fark bulunabilir?

Taşra İstanbul ayrıştırmasını yanlış buluyorum. Tabiri yerindeyse biraz tüylenmeye başlayan, soluğu İstanbul'da almak istiyor. Günlük gazetelerin, TV kanallarının tamamına yakınının burada olması ister istemez bu şehri cazip hale getiriyor. Gerçi son zamanlarda Ankara'nın da İstanbul'dan pek farkı kalmadı. Özellikle bu şehre kümelenen şairler-yazarlar 'Al eline bir pala iki sağa, bir sola' salla babam sallıyorlar. Neticede buralardaki elleri palalılar da bir zamanlarda taşrada metropollere kafa tutanlardı. Belli bir zaman sonra oraların havalarına alıştılar ve taşralıya 'Kurlun şu taşralıktan' demeden de edemiyorlar. Bu şehirde yaşayan şairlerin şiirlerine bir bakın. Şiirde işçilik sorunu diye bir sorunları kalmamış ama, metelik sesler, insanın eşyalaşması, kaos vs. gibi şairin geniş coğrafyasını bir çember içine alıyor, insan ormanında her şair kendi yalnızlığına tutunup bir şeyler yazmaya çalışıyor. Hani ruhsuz, duygusuz insan deriz ya; şair duygulu insan olmasına rağmen içinde yaşadığı kargaşanın etkisi ile sanki özel bir gayret sarfederek ruhsuz şiirler yazmaya çalışıyor. Şair kendi yalnızlığına yoldaş aramamalı, eğer yoldaş arayacaksa; yazdığı şiirleri aynanın karşısına geçip kendi kendine okumalı. Şiir samimi insan işidir. Anlatmak istediğimiz manada samimi birkaç şair dost olursa taşrada en ücra bir köyde de olsa şiirini yazar ve yaşar. Yok değilse yüzlerce şairle bir arada da olsa körelir gider. İstanbul, Nedim'in, Yahya Kemal'in, Ahmet Haşim'in, Sezai Karakoç'un İstanbul'u değildir artık. İstanbul yeniden fetholunmayı bekliyor...

Sayın Durman'ın köşesinde alıntıladığı şekilde bana ait düşünceler doğru ama açtığı parantezin içeriğini doldurmak zorundayım. 'Şiirimizin Gül Kokusu' taşıdığımın bilinci içerisindeyim. Hem de kendisinin kastettiği manada anlayarak. Zannederseniz bizim kastetmek istediğimiz insanlar arasına kendisini de koymuş. Böyle düşünmekten hicap duyarız. 'Şiir Özel Sayısı'nın hazırlanmasındaki maksatta Müslüman şairlerin verdikleri cevaplarda nerelere gönderme yaptıkları az çok anlaşılmalıydı. Bizim asıl üstünde durmaya çalıştığımız ise, bu kimlik ile yola çıkıp inandığımız değerleri yüreklerinde taşıması gerekirken, bu düşünceleri bir aksesuar gibi gerek şiirlerinde, gerekse yaşantılarında sergileyenlere karşı koymaya çalıştık. Evet, şiir samimi insan şiiridir. Samimiyet bittiği zaman şiir şairine hastalıktan başka bir şey bırakmaz. Hastalara birlikte şifa dileyelim. Hayatı güzel bir şiir gibi yaşayalım ama şiiri hayat gibi yaşamayalım. (Yeni Şafak, yıl/2, sayı/655, 17 Eylül 1996)

Gece Vardiyası

Bu nasıl bir tirattır ki böyle, hatıralar kan gölüne döndü. Ne zaman içinden dışına çıkacak, etrafına bir bakacaksın? Cemre toprağa düştü, yarın bu bahar da gelip geçecek; daha ne zamana kadar bahara küsecek, patlayan tomurcuklara bakmayacak, bir serçe gibi siftinerek “yeniden doğuş”u selamlamayacaksın?

Susuyorsun değil mi?

Dudaklarım çatlıyor.

Bir gül göndersem.

Dikenleri parmaklarıma batmayanından olsun.

Hava bozacak, deniz patlayacak herhalde.

Nasıl da tahmin ettin!

Baksana dalgaların sahilime vurmaya başladı.

Üşüteceksin.

Zaten istediğinde bu değil mi?

Ne istiyorum ki?

Üşütmemi!

Bak tekrar söylüyorum; bahar kapına dayandı, pazartesinden sonra havalar ısınacakmış, Gülhane henüz tenhayken ceviz ağacına selam ver. Cem Karaca için bir fatiha oku. ‘Ya Rabbi benim de dalıma su yürüsün, yaşım gelip geçiyor; diğer yarımı gönder. Babam Adem, sana nasıl dua edip annem Havva’ya kavuştuyorsa bilmediğim o duayı sen biliyorsun, aha onun yerine bir başka dua okuyorum, sen babamın duasının yerine say...’ desen inanıyorum ki için dışın bayram yerine dönecek, bahar saçlarında esen rüzgar olacak; beni mutlandıracak, ‘aşk olsun, bunu daha önce neden söylemedin’ diyeceksin.

Sakın, bir gün senden bir şey isteyeceğimi bekleme. Zaten sen de benden bir şey beklemiyorsun. Kendi kendimize yetiyoruz. Herhalde ben biraz

artıyorum ki seni senden fazla düşünerek, içimin aynasını yüzüne tutuyorum;
sen kendini göremiyorsun.

Kentinden dışarı çıkmayı düşünüyorsan, nisanın son haftasını ya da
mayısın ilk haftasını seç. Osmaniye bir uçtan bir ucu portakal çiçeği kokacak..

05.03.2004 Saat:00.10

Her gece ağzında bir türkü tüter

Dolaşır durursun boş odaları

Bugün burada yağmur çiseledi, sizin oralarda kar. Biliyor musun ne
zamandır yüzüme bir damla yağmur düşmedi. Gönül göğüme karabulutlar
ağsın istiyorum. Korkuyorum içimin borlaşmasından. Hani diyorum ki
önümüzdeki günlerde yağmur duasına çıksam, sen bir gece düş kapımı
aralasan ‘sen duaya çık, belki yağmur bulutlarını aşlamaya gelirim’ desen, bir
gül kadar gülümsesen.

Güzünü yum haya(l)et

Seçmen hakkımı kullanabilir miyim?

Ne demek, bu en tabii hakkın! Ağzımla konuştuğuna göre, kulağımla
da dinle bari!

Ben gözlerimle dinlemeyi kulağıma tercih ederim.

Saçmalama!

Vallahi saçmalamıyorum.

Hele gerçekten bir gel, bak gözlerine neler anlatacağım.

Bugünlerde işlerim başımdan aşkın, bana biraz zaman tanır mısınız?

Mesela ne zaman?

Herhangi bir zaman?

Herhangi zaman ne zaman?

Üç vakte kadar.

Üç vakit ne kadar vakte tekabül eder?

Say ki kıyametten önce.

Hangi kıyamet?

Her ikisinde de olabilir.

Benim kıyametimde olsa olur mu?

Ağzından yel alsın o ne biçim konuşma!

Ne bileyim konuşuyorum işte. Konuştukça açılıyor, açıldıkta gözlerine daldığım günleri hatırlıyor; boğulmadığıma hayıflanıyorum.

Yine gecelerimi haraca bağladın. Senden kurtulmaya çabaladıkta bir türkünün arasında el sallıyor; 'akınlara arana tavşan düşürme' deyip çekip gidiyorsun. Sonra bir sazın, bir gitarın telinde ince bir sızı olup akıyorsun yüreğimin topraklarına. Biliyorum uslanmam için ıslanmam lazım.

Vaktinden çıkabilir miyim?

Bu benim elimde değil ki!

Yat artık, ıslanma ve uslanma bir başka zamana kalsın!

Geceyi üstüme bir yorgan gibi

Örtüp gidiyorsun uykum gelmiyor

06.03.2004 Saat:00.30²⁷

GÖÇ

Terketmez sandığın kuşlar da gitti

Sana İstanbul da yarın dar gelir

Hangi yana kulaç atsan akıntı

Hangi eli tutsan kolun çıkacak

Dallarında yaprakların uçuyor

Sen hâlâ toprağa sarılıyorsun

Kuşluk vakti şehrin çarşılarında

Ağız dükkanları açıldığında

Her sözün altında bir çıta bal var

Muhabbet çıkarıp gönül cebinden

İtimat sunarsın bu insan diye

²⁷ Yolcu Dergisi, yıl/7, sayı/32, 2005

İnsan suretinde ne iblislere

İstedığın şehre göç göçeceksen

Geçmiş günlerini geç geçeceksen

Şehri selamlarken görkemli putlar

Ne ateşler yaktırırlar Nemrutlar

Hangi dağa kaçsak bağrımız sönmez

Bu ateş sineyi terketmedikçe

Gün dağlardan indi aç gözlerini

Burnumuzu yakan kokularıyla

Bak yüksek topuklu kızlar geçiyor

Başımızda beyaz bulut gezinir

Topla dostum artık yalnızlığını

İçimizin şehri bizi bekliyor²⁸

²⁸ Dolunay Dergisi, sayı/38, 22 Mayıs 1999

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TAYYİB ATMACA İLE BİR RÖPORTAJ

Türk şiiri üzerindeki düşünceleriniz nelerdir?

Şiir üzerine uzun boylu söz söylemeyi gereksiz bulurum. Bugün çok güzel zannettiğimiz bir şiir bir de bakıyorsunuz ki bir yıl sonra beğeni alanımızın dışına çıkmış. Yüzyıllar önce yazıldığı halde günümüzde hala severek okunan şiirler şiir, şairler şairdir. Türk şiirinin doğuşundan güne bir profil çizmektense son yüz yılımıza damgasını vuracak şairlerden bahsetmek daha sağlıklı olur diye düşünüyorum. Şiir insanın ince yanıdır. Kim ki ince yanının kalınlaşmadığını hissediyorsa şiirden de haz alır. Şiir ya yaşayarak yazılır ya da ilhamla yazılır. Yüzyıllardan günümüze gelen şiirler de böyle yazılan şiirlerden oluşur. İnsanın, insanlığın evrensel değerlerinin ayaklar altına alındığı bir zaman diliminde yaşarsanız, şiir yerde sürünür. Peki şiiri kim ayağa kaldıracak? Elbette şairler ayağa kaldıracak ama öncelikle kendilerini şair olarak görenler kalın yanlarını yontarak ince yanlarına ulaşacaklar. Geçmiş yüzyıllardan günümüze taşınan şairlerin peşine son yüzyılın şairlerini katmak gerekse, Necip Fazıl Kısakürek, Nazım Hikmet, Sezai Karakoç, Abdurrahim ve Bahattin Karakoç kardeşler, Cahit Koytak'ı sayabiliriz. Türk şiirinin başyapıtlarını okumak için Divan Şiiri ve Halk Şiiri kaynaklarına gitmek gerek. İşte bu kaynakların arasına daldığımızda şiirin hayatımızdaki yeri ve hayatımıza anlam kattığını göreceğiz. Söz konusu kaynaklardan faydalanmadan günümüz şiiriyle Türk Şiirini değerlendirmeye çalışırsanız abesle iştigalden başka bir iş yapmış sayılmazsınız. Ben bu kaynaklara tam manasıyla ulaştığımı söyleyemem ama en azından şiirin ne olup ne olmadığı hakkında bilgi ve donanıma sahip olduğuma inanıyorum. Yunus'u, Fuzuli'yi, Şeyh Galip'i, Karacaoğlan'ı, Nedim'i, Baki'yi, Taşlıcalı Yahya Bey'i... vs. tanımadan şiirin kapısına bile yaklaşılmaz. Gelen olarak Türk şiirinin doğuşundan günümüze bir yol haritası çizecek olursak, aldıkları ilim erkan terbiyesini birbirlerine aktararak gelen şiir geleneği içinde yaşadığımız yüzyıla kadar sürüp gelmiştir. Bu yüzyıldan sonra bu gelenek devam eder mi o muhal.

Şiir dili hakkında neler düşünüyorsunuz?

Bir insan hafızasına ne kadar kelime sığdırabiliyorsa konuşurken de yazarken de kendinden emin olur. Konuştuğu rahat anlaşıldığı gibi karşısındaki muhatabının da seviyesine göre konuşur. Hani atalar “İnsanlar konuşa konuşa/Hayvanlar koklaşa koklaşa anlaşırlar” derler ya. Ya insan konuşmasını bilmiyorsa? Bilmiyorsa dediğim konuşacak kelimeleri tepsi taneleri gibi birbiri peşine sıralayıp sözü en güzel şekilde söyleyemiyorsa bu insan karşısındakine kendisini nasıl anlatacak, ya da karşısındaki kendisini nasıl anlayacak. Şiir az söz ile çok şey anlatma sanatıdır. Kelime kalabalığı şiiri bozar. Ama kelimeleri yerli yerine koyarak yazarsanız ve yazdıklarınızdan daha sonra bir kelime çıkarmaya çalıştığınızda şiir manasından bir şey kaybetmiyorsa demek ki çıkardığınız kelime o şiirde fazladır. O zaman şiirden bir kelime çıkardığınızda şiir şiir olmaktan çıkacaksa yazdığınız şiir şiirdir. Şiirde sanat yapacağım, imge kullanacağım, şunu yapacağım, bunu yapacağım diye bir ön yargı ile yazmaya başladığınızda şiire kalbinizle yaklaşmıyorsunuz demektir. Şiir kalp ve düşünce arasında süzülen çok özel kelimelerle yazılır. Çok özel kelime derken de dadaistler gibi kelimeleri torbadan çekerek yan yana eklemek değil elbette. Şiir çağırılmaz, yanına gidilmez, şiir kendisi gelir. Zaten kendisi geldiğinde –bunun adına ilham diyelim- şiir olur. Başka türlü belki şiir olur ama aradığınız tadı şiirde bulamayabilirsiniz. Şiir herkesin anlayabileceği bir şekilde elbette olmaz. Şair kelimelerin en güzellerini seçerek peteğini doldurursa şiir şiir olur. Okur da dimağı ile bu tadı hissederse şiirin şiir olup olmadığına karar verir.

Şiir bir şey anlatmalı mıdır? Neyi anlatmalıdır?

Şiir elbette bir şeyi anlatmalı. Herşeyi anlatacaksa zaten bu şiir olmaz. Şiir sadece hissettirir, edebi üslubunca yol göstermeye çalışır. Arılardan çiçeklerden bahseder ama peteğin içine girip balın tadını anlatmaz bunu okuyucuya bırakır. Şiir açık açık mesaj vermemeli, mesajları şiirin genel bütünlüğü içine yaymalı, gerekiyorsa anlatmak istedikleri için bazen göndermelerde bulunmalı. Bir öğretmenin dersi anlattıktan sonra “arkadaşlar anladınız mı, anlamayan var mı” dememeli. Şair mutlaka bir duyguyu, bir düşünceyi kesitler halinde zaten sunmaya çalışır, önemli olan bu kesitler arasında anlatmak istediğini ne kadar anlatabiliyor, ya da konuya ne kadar

vakıf okuyucu bunu gözlemler. Şairin kelimeleri okuyucunun gözüne değil de gönlüne hitap etmeli.

Şiirde gerçeklik olmalı mıdır? Neden?

Şiir gerçekle, hayalin bir yerlerde buluşması için yazılır. Hayel olmasa zaten şiir yazılmaz. Hayalin uç sınırlarını zorlayarak gerçekle alakası olmama ihtimali olmayan kelimelerle de şiir yazamazsınız, yazarsanız gülünç duruma düşürseniz. Buna bir örnek verecek olursak Yavuz Bülent Bakiler şiirlerini Rahmetli Arif Nihat Asya'ya okutur. Bakiler İstanbul ve Fatih Sultan Mehmet'i anlatırken şiirin bir yerinde Fatih'in bir kahve söylediğini üstüne de bir sigara yaktığını söylüyor. Arif Nihat Asya'da Fatih'in zamanında sigaranın olmadığını söylüyor. Buna benzer hatalara düşebilir şair. Onun için şiiri yazarken çok büyük atmamak gerek, atınca da tutturmak gerek.

Şiir günümüzde sıradanlaştı mı sizce?

Şiir insani ilişkilerin kuvvetlendiği dönemlerde doğar, ilişkilerin zayıfladığı zamanlarda can çekişmeye başlar. İnsani erdemleri kuşanmamış bir şairinden çok güzel bir şiir bekleyemeyiz. Kavanozun içinde ne varsa kapağını açtığımızda içindeki sızar. Sıradanlık ne demek şiir her gün biraz daha çığırından çıkmak üzere. Nasrettin Hoca hesabı sayfalarca şiir okuyorsunuz da ancak şiir kırıntılarına rastlıyorsunuz.

Şiirde biçim mi önemli muhteva mı? Neden?

Her ikisi de önemli, günümüzde bir insan bir takım elbise giyerken ayakkabısından tutun da gömlek kravatına kadar nasıl itimam gösteriyorsa şair de aynı itimamı şiir için göstermeli. Ne biçim muhtevanın önüne geçmeli ne muhteva biçimin önüne geçmeli. Hiçbir şair benim bir şiir anlayışım yok istediğim gibi yazarım diyemez, mutlaka kendisinden önce yazarların izlediği yollardan birisini izler, bunu izlerken de izin dışına çıkmamak kaydı ile yeni şeyler söyleyebilir.

İyi şiirin başlıca özellikleri neler olmalıdır?

Şiirin başlıca özelliğine girmekten ziyade şiirin başlığı şiirin kapı levhasıdır. Öncelikle buraya bakıp öyle zile dokunacağız. Eğer ilk kıtada ya da ilk dize de sizi içeriye davet eden bir sıcaklık, bir samimiyet, bir doğallık göremezseniz, içeriye ürkek ürkek girersiniz. Bu ürkekliğiniz şiirin tamamını okuyana kadar sürer. Hani ilk intiba derler ya ilk dizede, ilk beyitte, ilk kıtada, sizi sarmıyorsa ondan sonra da sarması mümkün olmaz. Ama bazı acemi

şairler farkına varmadan da güzel dize, beyit, kıta oluşturabilir. Bunu yakalamak için de sabırla şiirin tamamını okumak gerek.

Şehir ve şiir hakkında neler düşünüyorsunuz?

Şehri öncelikle tanımlamamız gerek. Eğer bir şehir yeni kurulmuş bir şehirse yani üzerinden en az bir yüz yıl geçmemişse bu şehre şehirden ziyade kent demek daha doğru olur. Eğer şair bir şehirde yaşıyorsa o şehrin kültürünü, medeniyetini bir şekilde tanıyorsa şiiri o kadar zengin olur. Çünkü ulaşacağı, besleneceği kaynaklar oldukça fazladır. Ama bu bir kentse, insani ilişkilerin minimum düzeyde seyrettiği bir ortamda yazdıklarını da kısır, ham, samimiyetten uzak düşüncelerden oluşur. Ama şair kendisini büyük bir medeniyetin mirasçılarında bir parçası olarak görür ve ona göre kendini yetiştirirse ister şehir de olsun ister kentte, isterseniz taşrada olsun söylediklerinin içini doldurarak söyler, böylece biz okumak, duymak istediğimiz şiire yazıya, romana ulaşmış oluruz.

Yabancı şiire bakış açınız nedir?

Eğer yabancı bir şiiri, o dilin bütün inceliklerini bilen bir şair çevirirse enfes olur. Ama normal bir dil bilimcinin çevirdiği şiirde, çeviri şiirin duygularına vakıf olamayabiliriz. Önemli olan çeviridir. Çeviri güzel oldukça şiir dünyanın her yerinde şiirdir.

Şiirde noktalama işaretleri nasıl olmalı? Olmalı mı?

Şiirde noktalama işareti olmamalı. Okur noktalama işaretini kendisi koymalı. Şair bir öğretmen edasında her şeyi öğretmeye çalışmaz, sezdirir. Ama dersiniz ki şair de, okur da noktalama işaretini bilmiyor, o zaman işler karışır. Ne okur okur olur, ne şair şair ne de şiir şiir olur. Size Susarak Konuşsan Gözüm Dinlese kitabımdan bir örnek sunayım: *Kötü yakalandık deli rüzgâra ikimiz de bunu beklemiyorduk gözümüzü yakan toz bulutları aşya çıkmışlar sınırı geçip içimizi burcu burcu kokutan dışımızı içimize akıtan bazen merhem olup bazen kanatan acıktıkça soframızı donatan bu çiçek bahçesi çocuklarımız korktuğumuz ürktüğümüz rüzgârın.* Burada noktalama işaretleri yok ama okuyucu dikkat ederse bu şiir halk şiiri formatında 11 hece ölçüsüyle yazılmış bir şiir. 11 hece ölçüsünü okuyucu yakalayabilirse bu şiirden tat alır, değilse almaz.

Geçmişe göre şiirin durumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Mukayese eder misiniz?

Sözün bir kıymeti harbiyesi olduğu bir medeniyetten geliyoruz. Koca Yunus “Söz ola kese savaşı/ Bös ola kestire başı/ Söz ola ağulu aşı/ Yağ ile bal ede bir söz” derken sözün ferman, senet kadar değerli olduğuna vurgu yapıyor. Hem eskiden bir şairin şair olması için geçtiği merhaleler vardı, bu merhaleleri geçmeyen şaire şair denmezdi. Bir şairin beş mesnevisinden oluşan bir kitabı yoksa bu şaire şair denmiyordu. Şimdi üç beş dergide beş on şiiri olan, aynı konularda birkaç şiir kitabı olan şaire şair deniyor. Bir üniversiteyi bitiren insan anadan doğar doğmaz üniversite mezunu nasıl ki olamıyorsa birkaç şiir yazmayla da şair şair olmaz. Bu uzun soluklu bir koşudur.

Tasavvufi şiir hakkında ne düşünüyorsunuz?

Şiirin Tasavvufisi, moderni, halk şiiri, serbest şiir diye bir ayrıma genellikle girmem. Ama bir şair tasavvufi şiir yazıyorsa biraz durur düşünürüm, çünkü o şair kendisinden öncekileri okumuştur ona göre kendisine bir yol haritası çizmiştir, en azından o düşünce ve kültürün inceliklerinden haberdardır, ciddi bir okuyucu, nefsinin biraz daha terbiye etmiş bir şair olarak görürüm.

Eskişehir ve şiir hakkında neler düşünüyorsunuz?

Yunusun şehrinde Yunus ruhu yok ki şiir olsun. Eskişehir Şair Derneği var orada üç beş tane şiir yazar var, ama onlar da kapalı devre kalmışlar, kendilerini yetiştirmekte gereken hassasiyeti göstermemişler. Eskişehir bir zamanlar Atasoy Müftüoğlu'nun gayretleri ile yazarların okurların bir araya geldikleri ve Türkiye de edebiyat ve düşünce iklimine katkıda bulunan insanlarla dolup taşmış. 1990 yılından sonra o ekip dağılmış biraz sol tandaslı şair ve yazarlarla Eskişehir kültürüne katkıda bulunulmaya çalışılmış. Dolayısıyla Eskişehir bir medeniyet şehri değil. Eskişehir ısrarla bir batı kenti yapılmaya çalışılan bir şehir. Öyle tahmin ediyorum ki bu şehri kimliğinden kişiliğinden uzaklaştırmak için özel bir gayret sarfediliyor. Bu gayret neticesinde de Koca Yunus bir çerez olarak tüketilmeye çalışılıyor...

Ailenizde edebiyatla ilgilenen birileri var mı?

Ailemde edebiyatla ilgilenen kimse yok. Daha doğrusu Atmaca sülalesinde benden başka sanatla edebiyatla uğraşan yok, olur mu onu da bizden sonraki Atmaca sülalesi görecektir.

Üslubunu beğendiğiniz yazar ve şairler kimlerdir?

Kimliği, kişiliği olan bir şairin yazarın bir üslubu olur. Hangi düşünce de hangi fikirde olursa olsun kendi doruları üzerinde yürüyen her yazara, şaire saygı gösterir herkesi kendi eserleri üzerinde değerlendiririm. şimdi burada bazıları nı yazsam bazıları nı unutabilirim. Onun için duruşunu bozmayan şairleri yazarları selamlamakla yetinmek daha doğru olur düşüncesindeyim.

Televizyondaki şiir programları hakkında ne düşünöyorsunuz?

Eskiden televizyonlardaki şiir programlarını izlerdim. Ama şimdi pek izlemiyorum. TRT de İskender Pala ve Hilmi Yavuz'u ara sıra izliyorum. Televizyonlarda şiirden ziyade ses ön plana çıktı. şiiri iyi yorumlayanlar şair olarak milletin gözüne çakılmaya başladı. Hem televizyonlarımızın da öyle şiirmiş, edebiyatmış, kültürmüş böyle bir kaygıları yok. Televizyonlar hayatîyetlerini reytinglere göre sürdürdüklerinden söz konusu edebi faaliyetleri ara sıra bir fantezi olarak kullanıyorlar.

Konu kuruluş ve yapı bakımından farklı denemeleriniz oldu mu?

Bunun için özel bir gayret göstermedim, ama şiir ve deneme kendisi geldi. Mesela Med Cezir Vakitler deneme kitabımı bir günlük olarak düşünmüştüm daha sonra baktım ki günlükten ziyade deneme tadı vermeye başladı. Deneme kitabı olarak da yayınlandı. Susarak Konuşsan Gözüm Dinlese kitabı çağdaş bir atışma şeklinde ortaya çıktı. Bu kitaptaki atışmalar bir deneme tarzındaymış gibi yan yana yazıldı ama özünde bir atışmaydı. Öyle de yayınlandı. Bu kitabı şiir kitabı olarak okuyabilen okur çok az çıktı. Yine yayına hazır şu an Kuşluk Vakti dergisinde bölümler halinde yayınlanan Ebemkuşanın Altında deneme kitabım da karşılıklı sohbet şeklinde geçen bir konuşma ama, tek başına satranç oyunu gibi bir şey oldu, rakibin yerine de ben konuştum.

Bu alanda kendinizi eleştirdiğiniz bir yönünüz var mı? Varsa hangi yönünüz?

Her yazarın, şairin ya da her insanın kendini eleştirecek bir yönü mutlaka olmalı. şiire başlarken okumadan yazmaya başladım. Bunun sıkıntısını zaman içinde yaşayarak gördüm. 1980-1993 yılları arası neredeyse okumayla geçti. Bu zaman sarfında yazdıklarım dan çok azı kaldı. Zaten önemli olan da çok yazmak değil, az ve kaliteli yazmak önemli. Keşke şiir

yazmaya karar verdiğimde en az bir on yıllık okuma serüveninden sonra yazmaya başlasaydım diyorum.

İmge ve imaj sizin için ne ifade eder?

İmge bir ıknarak bir yerlere yerleştirilmez. İmge kendi gelirse şiirin içinde ayrıcalıklı bir yerde durur. Ayrıca şair şiirde bir imaj yaratmak için çaba sarfetmez böyle olursa şiir tabii olmaz. İmge ve imaj için şiir yazılmaz.

Tabiata bakış açınız nedir?

Tabiata Pirim Yunus gibi bakıyorum. O sarı çiçekle nasıl konuştuysa ben de bütün çiçeklerle öyle konuşmaya çalışıyorum.

Hayata bakış açınız nasıldır?

Allah insanın içini öyle güzel donatmış ki, nasıl bakmamız ve görmemiz için düşünce ve kalp vermiş, düşüncemin ve kalbimin onayladığı her işte var olmaya çalışıyorum.

İç dünyanız şiir ve yazılarınıza yansıyor mu?

Eğer biraz yakından tanıma imkanınız olmuş olsaydı ya da benimle ilgili topladığım kitap, gazete, dergi vs. kaynakları gereği gibi okumuş olsaydınız yazdıklarımla yaşantımın örtüştüğünü biraz da olsa tahmin ederdimiz.

Elektronik ortam kitap okumayı köreltti mi? Ne düşünüyorsunuz?

Elektronik ortamda kitap okunmaz sadece seyredilir. Elektronik ortam da sonunda bir çöplüğü dönüştü, okunması gereken güzel kitaplar vardır mutlaka ama, okuyucu kitaba dokunmalı ki yazar ile arasında daha sıcak bir ortam oluşsun, konunun içinde kendisi de yer alsın kahramanla sevin, üzülecek yerde üzülün.

Neden şiir ve yazıyı seçtiniz?

Şiir görünürde yazım alanının en kolay olanı gibi olduğundan şiirle başladım. Ama öyle olmadığını çok zaman sonra öğrendim. Eskilerin “okur yazar” tabirinin içini doldurmak için hem okuyorum hem yazıyorum. Okumak bilgi toplamak, yazmak ise bilgiyi paylaşmak diye düşünüyorum. Bir insanın söyleyecek sözü varsa onu mutlaka söylemeli gerekiyorsa bunu yazıya da dökmeli. İşte yazıya dökülen sözlerden geriye kalanlarla gelecek nesillere kültürümüzü aktarabiliriz. Bunun için okuyorum ve yazmayı sürdürüyorum.

Kahramanmaraş, Osmaniye ve sonrasında Eskişehir...Sizi buraya getiren sebepler nelerdir?

Hiçbir insan bir yerde mukim değildir aslında. Bugün buradasınız yarın başka bir şehirde. Yani nasip nereye kalkarsa bir şeyler bir şeylere vesile olur bir bakarsınız aklınızda fikrinizde olmayan bambaşka bir mekana hicret etmişsiniz. Bu insanın elinde olan bir neden değil. Hem atalar demez mi “insanoğlu bir kuş misali bugün burada yarın başka bir yerde” diye. Sebepler her ne olursa olsun sonuç sizin nasibinizin kalktığı yerdir. Şimdilik Eskişehir de yaşıyorum, yarın hangi şehre, ya da hangi ülkeye gideceğimi ben de bilmiyorum. İnsan dilemekle mükellef ondan sonrasını Allah tayin eder.

Türkülerin, şarkıların, köy hayatının size, şiir ve yazılarınıza tesiri nelerdir?

Bu soruyu cevaplamak yerine okuyucunun lütfederek birkaç kitabımı olmazsa beş on şiirimi okuyarak payına düşün hisseyi almasından yanayım. Elbette türküler; şarkılar köy hayatı şairin şiirine en doğal malzeme olarak girer, önemli olan siz bu malzemelerle nasıl bir duygu harmanı oluşturulmuş bunu görmek istiyorsanız, ya da şairi, yazarı kendinize yakın hissediyorsanız mutlaka onu okumalısınız.

Tarihe bakış açınız nedir?

Geçmişteki güzelliklere ya da kötülüklere bakarak sevinmenin üzülmenin bir manası olmadığını düşünüyorum. Önemli olan geçmişte yaşanan kötülükleri bu gün ne kadar yaşamıyor ve yaşatmıyoruz bu önemli. Geçmiş güzelliklerin arkasına sığınarak da böbürlenmenin bir anlamı yok. Biz bizden önce güzelliklere imza atan güzel insanların imzalarını taklit etmeden güzel eserler ortaya koyarsak geçmişe daha sağlıklı bakmış oluruz. Tarihten ders alacaksak, dersimize iyi çalışıp bizden sonraki nesillere daha güzel armağanlar bırakmak zorundayız.

Hayal dünyanın beslendiği kaynaklar nelerdir?

İnsan nasıl bir hayatı yaşıyorsa hayalleri de onun üzerine olur. Ancak birbirine yakın gönül coğrafyalarıyla sınırdaş olan insanların beslendikleri kaynaklar birbirine yakın olur ve muhabbetleri de beslendiği kaynaklar çerçevesinde olur.

Şiirin diğer sanat dallarıyla münasebeti hakkında neler düşünüyorsunuz?

Her insanın bir ince yanı vardır, o yanını bir gün keşfettiğinde o alana yönelir. Bir insan birkaç dalda kendini yetkin görebilir ama kendini en yetkin

gördüğü alanda yetiştirir. Mesela hem şair olup hem ressam olan bir insan aynı başarıyı her iki sanatta gösteremeyebilir. Mesele ben halk şiirinin bütün formlarını ustaca kullandığımı biliyorum, saz çalmayı, aşıklar gibi atışmayı istiyorum ama ne yazık ki saz çalamıyorum. Belki bir aşıkla oturup karşılıklı atışabilirim ama iş sazın tıngırdatmasına gelince orada dururum.

Şiirde kendinizi nerede görüyorsunuz? Yapmak istediğiniz şeyler nelerdir?

Benim şiirde kendimi nerede gördüğüm önemli değil, önemli olan gören gözdür. Sırtımı geleneğe yaslayıp halk şiirini yeniden yorumlamaya çalışıyorum. Benim gibi yazan var mı, şu an pek gözükmüyor. Yarına kalacak mıyım onu da bilmiyorum. Bildiğim tek şey varsa ben işimi en güzel şekilde yapmak istiyorum. Serbest şiiri biliyorum, yazıyorum da. Ama günümüz şairleri halk şiirine gelince tırsıyorlar ya da kendilerinin deyimiyle modası geçmiş diyorlar. Modası geçmiş olsaydı, Karacaoğlan, Pir Sultan Abdal, Aşık Veysel, Yunus Emre ve niceleri yaşamazdı. Ben şunu yapacağım bunu yapacağım diye tartışma ortamına girmek istemiyorum, kendini bilen şiiri bilen her şairle şiirin ne olup olmadığını konuşacak kadar yetkin olduğuma inanıyorum.

21/04/2009 Eskişehir

SONUÇ

Eskişehir Yöresi Şair ve Yazarları konulu tez çalışmamı şair ve yazar Tayyib Atmaca'nın hayatı, edebi kişiliği ve eserleri üzerinde yaptım. Çalışmamda şair ve yazar Tayyib Atmaca ile ilgili çeşitli unsurlar ekseninde, karşılıklı belirleyicilik temeline dayanan bağlantılar kurmaya gayret ettim.

Tayyib Atmaca şair yönüyle bizlere halk şiiri unsurlarını, bir o kadar da günümüz edebiyatının sağlam yönlerini, düşündüren özgün imgeleri aktarmıştır. Yazar yönüyle de yazının ahengini, benzetme, istiare, tecahül-i arif gibi unsurlarla hiçbir pürüz yaratmadan tadını damaklarda bırakan bir dil sunmuştur.

Tayyib Atmaca suskunluğunun cümleleri üzerinde yürüyen bir şair. Doğum ve ölüm üzerinde durarak bu şaşkınlık verici fakat doğal hadiseleri kaleminden akıtmaya çalışır. Tayyib Atmaca'nın bu yönüyle ilgili Bestami Yazgan şöyle der: 'İnsan ömrü boyunca yalın gerçekle iki kez karşılaşır; doğumda ve ölümden. Fakat hiçbir zaman bu tecrübelerini anlatma imkanı bulamaz. Tayyib Atmaca yalın gerçekten bir şeyler hatırlayabilmenin sıkıntısı ve telaşıyla dönenip duruyor. Gözleri yaş, dili ve kalemi lâl.' Bu çalışmamın Tayyib Atmaca ile ilgili yapılacak başka çalışmalara kaynak olabileceği kanaatindeyim.

KAYNAKÇA

- ATMACA, T.; '*Son Yolculuğa Çıkarttık Seni*', **Orta Doğu Gazetesi**, 9 Ekim, 1979.
- ATMACA, T.; **Hüzünlerin Düğünü**, 1980.
- ATMACA, T.; 'Dayan Yürek', **Antoloji Dergisi**, sayı/6, Haziran, 1981.
- ATMACA, T.; 'Azerbaycan', **Güneysu**, sayı/26, Mart-Nisan, 1990.
- ATMACA, T.; 'Yüreğin Gösterdiği Hedefte', **Mina Dergisi**, sayı/20, Nisan, 1991.
- ATMACA, T.; 'Yunus Emre', **Güneysu Dergisi**, sayı/35, Eylül-Ekim, 1991.
- ATMACA, T.; **Külüngün Taşlara Çizdiği Nakış**, 1993.
- ATMACA, T.; 'Hiç Böyle Ölmedik Biz', **Palandöken**, 9Ağustos, 1993, Erzurum.
- ATMACA, T.; 'Şifre-i Turab', **Hikmet Dergisi**, yıl/1, sayı/6, Mart, 1996.
- ATMACA, T.; 'Hayatı Şiir Gibi Yaşamak', **Yeni Şafak**, yıl/2, sayı/655, 17. Eylül, 1996.
- ATMACA, T.; 'Bayram Günlüğü', **Kafdağı**, yıl/6, sayı/9, Nisan, 1997.
- ATMACA, T.; Sarı Kitap, **Kırağı Şiir Dizisi**, 1997.
- ATMACA, T.; 'İstida', **Kafdağı Dergisi**, yıl/7, sayı/44, Nisan, 1998.
- ATMACA, T.; '*Şiir Yazmama Kılavuzu*', **Seviye Dergisi**, yıl/2, sayı/10, Kasım Aralık, 1998, s. 31.
- ATMACA, T.; **Dolunay Dergisi**, sayı/38, 1999.
- ATMACA, T.; 'Arif Ay'ı Tanımak ya da Özeleştirir', **Seviye Dergisi**, yıl/3, sayı/13, Mayıs-Haziran, 1999.
- ATMACA, T.; 'Ateş ve Su', **Ihlamur Şiir Dergisi**, sayı/5, Temmuz, 1999, Osmaniye.
- ATMACA, T.; 'Naat', **Çınar Dergisi**, yıl/6, sayı/73, Aralık, 2000.
- ATMACA, T.; 'Usta', **Yedi İklim**, cilt/14, Aralık, 2000.
- ATMACA, T.; 'Naat', **Bindav Dergisi**, yıl/5, sayı/12, Ocak, 2001, Bingöl.
- ATMACA, T.; **Med Cezir Vakitler**, baskı/2, yediharf yay. Mart, 2004, İstanbul.
- ATMACA, T.; 'Kişiye Özel Mektuplar 2, Mustafa Pınarbaşı', sayı/16, Aralık Edebiyat, Nisan-Mayıs, 2004.

- ATMACA, T.; **Bende Yanan Türkü Sende Sönüyor**, yediharf yay. Mart, 2004, İstanbul.
- ATMACA, T.; **Susarak Konuşsan Gözüm** Dinlese, yediharf yay. Mart, 2004, İstanbul.
- ATMACA, T.; ‘Ben Sensiz Yaşayamam’, **Osmaniye Rehberi**, yıl/1, sayı/1, Haziran, 2004.
- ATMACA, T.; ‘Gece Vardiyası’, **Yolcu Dergisi**, yıl/7, sayı/36, 2006.
- ATMACA, T.; **Döş Defteri**, 2006
- ATMACA, T.; ‘Yunus Emre’, **Ardıç Dergisi**, yıl/1, sayı/4, Mayıs, 2006.
- ATMACA, T.; **Gece Vardiyası**, Ardıç yay. Eylül, 2006, Eskişehir.
- ATMACA, T.;, **Ebemkuşağının Altında**, 2007
- ATMACA, T.; ‘Beyaz Kartal’, **Ardıç Dergisi**, yıl/2, sayı/15-16, Nisan-Mayıs, 2007.
- ATMACA, T.; ‘Toprağın Uyanışı’, **Eğitim Dergisi**, yıl/9, sayı/97, Mart, 2008.
- ATMACA, T.; ‘Herkes Kendi Ölüsüne Ağlar’, **Sühan Dergisi**, yıl/5, sayı/18, Mart- Nisan- Mayıs, 2008, Sivas.
- BULUR, Şevket; ; Beğendiğim Şiirler: Tayyib Atmaca ve ‘Kuşatma’ Şiiri.
- EJDERHA, Hasan; ‘Külüngün Taşlara Çizdiği Nakış’, **Yeni Hafta**, 18-24 Ekim, 1993.
- GÜREL, Çağrı; ‘Bir Dergiden On iki Kitaba’, **Hazan Dergisi**, yıl/2, sayı/9, Mayıs, 1997.
- ŞAHİN, Durdu; ‘Ahlakın ve Sanatın Kucaklaştığı Bir Eser: Külüngün Taşlara Çizdiği Nakış ve Tayyib Atmaca’, **Hedef Ankara**, 3 Eylül, 1993.
- ŞAHİN, Salih, Zeki; ‘Maraş İllerini Bir de Bize Sor’, **Genç Adım**, yıl/8, sayı/18, cak,2003.
- TURAÇ, Osman, Gazi ²⁹;‘Taşrada Şiir Şöleni’, **Güneysu Dergisi**, sayı/45, Mayıs-Haziran, 993.
- TURAÇ, Osman Gazi; ‘Şiir Sanatı Ne İşe Yarar?’, **Yeni Şafak**, yıl/2, sayı/607, 31 Temmuz, 1996.

²⁹ Osman Gazi Turaç, Tayyib Atmaca'nın kullandığı bir mahlastır.

YANIK, Hakkı; 'Yaşanılan Şiirin Sesi: Kıracağı Şiir Dergisi', **Ülke Dergisi**,
yıl/1, sayı/10, 11 Ağustos, 1996.